

Dokument 20 S

(2009–2010)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2009–1. halvår 2010

Innhold

	Side		Side
1. Innledning	5	6.5.2 Nordisk innsats i klimaforhandlingene	16
2. Rådets organisasjon	6	6.5.3 Kompetansedatabase innen miljø og energi	16
2.1 Plenarforsamlingen	6	6.6 Debatt om utenriks- og forsvarspolitisk samarbeid	16
2.2 Presidiet	6	6.7 Spørretime med samarbeidsministrene	17
2.3 Utvalgene	6	6.8 Menneskehandel og likestilling	18
2.4 Kontrollkomiteen	6	6.9 Forskning og utdanning	18
2.5 Valgkomiteen	6	6.10 Velferd og kultur	19
2.6 Delegasjonene	6	6.11 Planer og budsjett for det nordiske samarbeidet 2010	20
2.7 Partigruppene	6	6.12 Nordisk Råds priser	20
2.8 Statsministrene	6		
2.9 Samarbeidsministrene	6		
3. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd	7	7. Presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen	21
3.1 Valg og konstituering	7	7.1 Presidiet	21
3.2 Valg foretatt på Nordisk Råds 61. sesjon	7	7.1.1 Presidiets arbeidsgrupper	22
3.3 Møter i delegasjonen	8	7.1.2 Presidiets internasjonale kontakter	22
3.4 Nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet	8	7.1.3 Presidiets dialog med Hviterusland	23
3.5 Internasjonale kontakter og besøksutveksling	9	7.2 Næringsutvalget	23
3.6 Informasjonsarbeid	9	7.3 Miljø- og naturressursutvalget 2009–2010	24
4. Hovedsakene i 2009/2010	10	7.4 Kultur- og utdanningsutvalget	25
4.1 Den nordiske dagsordenen	10	7.5 Velferdsutvalget	25
4.1.1 Grensehinderarbeidet	10	7.6 Medborger- og forbrukerutvalget	26
4.1.2 Globalisering	10	7.7 Kontrollkomiteen	26
4.1.3 Stoltenberg rapporten	10	8. Den nordlige dimensjon	27
4.2 Stortingsdebatt om Nordisk samarbeid ..	10	9. Arktisk parlamentarisk samarbeid ..	27
4.3 Spørsmål og interpellasjoner	12	10. Barents parlamentarisk samarbeid ..	27
5. Arbeidet fremover	13	11. Det parlamentariske østersjø-samarbeidet	27
5.1 Nordisk Råds rammeprogram	13	12. Vestnorden	27
5.2 Delegasjonens planer for det kommende år	13		
6. Nordisk Råds 61. sesjon	14	Vedlegg	
6.1 Nordisk toppmøte	14	1 Fremstillinger, rekommandasjoner og interne vedtak 2009	29
6.2 Generaldebatt og Ministerrådets formannskapsprogram for 2010	14	1.1 Nordisk Råds EU-Strategi	35
6.3 Arktisk politikk og naturressurser	15	2 Nordisk Råds arbeidsprogram for 2010	36
6.4 Grensehinder	16	3 Islandsk formandskab i Nordisk Råd 2010	39
6.5 Klima og energi	16		
6.5.1 Handlingsplan for energiområdet 2010-2013	16		

	Side		Side
4		6	
	Second International Forum for Young Politicians of the North-West Russia and Nordic Countries 40		Youth empowerment and young people's participation in society Vilnius, 3-4 June 2010 42
5		7	
	Round Table discussions between the Nordic Council and Parliamentarians from the Federal Chambers of Russia and the Parliamentary Assembly of North-West Russia in Bergen, Norway 25-27 May 2010 41		Adopted by the 19th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) 43
		8	
			The 9th Conference of Parliamentarians of the Arctic Region CONFERENCE STATEMENT 46

Dokument 20 S

(2009–2010)

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2009–1. halvår 2010

Til Stortinget

1. Innledning

Det politiske samarbeidet i Nordisk Råd bygger på felles vurderinger og en vilje til å oppnå resultater som øker Nordens kompetanse og konkurransekraft. Samarbeidets mål er å øke fellesskapet mellom de nordiske land og deres befolkninger. Nordisk Råd er en aktiv aktør i regionalt samarbeid i Nordens nær-områder som Vestnorden, Barentsregionen, Arktis og Østersjøregionen samt i partnerskapet Den nordlige dimensjon.

Nordisk Råd utøver parlamentarisk kontroll med Nordisk Ministerråd og behandler og uttaler seg om de forslag som ministerrådet fremlegger for rådet. Nordisk Ministerråd og regjeringene må ta stilling til og rapportere til Nordisk Råd om de forslag som rådet fremmer.

Interessen internasjonalt for de nordlige områder har i de seneste år økt markant. Stortinget har tatt konsekvensen av denne utviklingen, og fra oktober 2009 er det opprettet en egen arktisk delegasjon. Dette vil styrke nordområdearbeidet i Stortinget.

Delegasjonen til Nordisk Råd har prioritert arbeidet i de regionale parlamentariske organer og nettverk i nord. Fra norsk side er det viktig å inkludere russiske parlamentarikere i dette arbeidet, for å skape god basis for økonomisk og sosial utvikling i vår region. Nøkkelord for slikt samarbeid er åpenhet, gjensidig tillit, inkludering og partnerskap. Delegasjonen har i 2010 arrangert en rundebordskonferanse i Bergen mellom nordiske og russiske parlamentarikere om miljøvennlig og sikker energiproduksjon, samt et forum i Kirkenes for unge politikere fra Nordvest-Russland og nordiske land om de unges muligheter

til å reise og kommunisere i en globalisert verden. Stortinget skal i februar 2011 i Tromsø arrangere parlamentarisk forum for Den nordlige dimensjon. Venteslig vil betydningen av det regionale parlamentariske samarbeid øke.

Nordisk Råd har i 2010 fortsatt dialogen som startet i 2007 med parlamentet i Hviterussland og med politiske partier som ikke er representert i parlamentet. Nordisk Råd arrangerte et seminar i Minsk om «Politikernes rolle i samfunn under forandring» og et forum i Vilnius for unge politikere fra Hviterussland, baltiske og nordiske land. Dialogen vil, under visse betingelser, fortsette i 2011.

Samarbeidet i Nordisk Råd gir et viktig bidrag til også å kunne fremme og arbeide for konkrete saker på de ulike regionale arenaer. Arbeidet med å fjerne grensehindre mellom de nordiske land og hindre at nye oppstår, er høyt prioritert i Nordisk Råd og av delegasjonen. Delegasjonen vil nøye følge det arbeidet som regjeringen og Grensehinderforumet gjør på dette området. Et viktig arbeid i Nordisk Råd er å styrke språk- og kultursamarbeidet i Norden.

Delegasjonen anser det er viktig å se over arbeidsformene slik at arbeidet ikke stivner i et fast mønster. I Nordisk Råd vil det bli gjort en gjennomgang av rådets arbeidsordning for å effektivisere arbeidet. Samtidig vil det bli en vurdering av arbeidsformene i rådet og mellom råd og ministerråd som ikke krever endringer i arbeidsordningen.

Et eksempel på en enkel forbedring nasjonalt er de jevnligte kontakter som delegasjonen og nordisk samarbeidsminister har hatt gjennom året. Dette har bidratt til å effektivisere arbeidet og bringe resultater. Delegasjonen vil legge stor vekt på denne samarbeidsform. Et annet eksempel er det møtet som var i mars i år mellom utenriksministeren og lederne for de faste parlamentariske delegasjoner. Slike kontaktpunkter kan gjensidig stimulere og forenkle arbeidet, uten at dette skal rokke ved de formelle sider av politikken.

Det seneste eksempel på ny arbeidsform er forslaget om at alle delegasjoner skal fremlegge en plan for kommende års arbeid og dermed bidra til en mer fremadrettet debatt når delegasjonsrapportene fremlegges i Stortinget. Forslaget kan, om det gjennomføres, bidra til på en god måte å synliggjøre delegasjonenes prioriteringer og skape synergieffekter for disse.

Oslo, 15. september 2010

Dagfinn Høybråten
delegasjonsleder

2. Rådets organisasjon

Nordisk Råd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes parlament og regjeringer. Samarbeidet bygger på Helsingforsavtalen fra 1962 med senere endringer, samt rådets arbeidsordning.

Nordisk Ministerråd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes regjeringer. Det gjennomfører rekommendasjoner vedtatt av rådet, og fremmer forslag til beslutninger for rådet. Ministerrådet fremlegger hvert år en årsberetning og virksomhetsplan for det kommende året.

2.1 Plenarforsamlingen

Plenarforsamlingen utgjøres av rådets 87 valgte medlemmer, samt regjeringsrepresentanter, som møtes til sesjon en gang om året på høsten. Plenarforsamlingen er rådets høyeste besluttede organ, og vedtar bl.a. rådets rekommendasjoner og uttalelser, og interne beslutninger. Stemmerett har bare de valgte medlemmene, dvs. parlamentarikerne.

2.2 Presidiet

Rådets presidium består av en president, en vise-president og elleve øvrige medlemmer, som utpekes av plenarforsamlingen. Alle landenes delegasjoner skal være representert i presidiet. Presidiet har ansvaret for rådets løpende virksomhet under og mellom sesjonene. I tillegg har presidiet ansvaret for behandlingen av utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål, samt behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjett og medlemsforslag som ikke sendes til utvalgene for behandling. Presidiet kan agere på vegne av plenarforsamlingen i de tilfeller man ikke kan vente til neste sesjon for å fatte en beslutning.

2.3 Utvalgene

Rådet har fem fagutvalg: Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer), Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer), Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer), Velferdsutvalget (14 medlemmer)

og Næringsutvalget (15 medlemmer). Utvalgene forbereder sakene innen det tas beslutninger i plenum eller i presidiet. De behandler medlems-, regjerings- og ministerforslag, beretninger fra nordiske institusjoner, ministerrådets meldinger om vedtatte rekommendasjoner og andre gjøremål.

2.4 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgave er å utøve kontroll over virksomheten som finansieres over det nordiske budsjett, samt for saker som berører tolkningen av Helsingforsavtalen og andre nordiske samarbeidsavtaler. Kontrollkomiteen har 7 medlemmer.

2.5 Valgkomiteen

Valgkomiteens oppgave er å forberede valg som besluttes av plenarforsamlingen, samt eventuelle suppleringsvalg som vedtas på plenarforsamlingens vegne. Valgkomiteen har 7 medlemmer.

2.6 Delegasjonene

Hvert lands valgte medlemmer, varamedlemmer og regjeringsrepresentantene utgjør landets delegasjon i rådet. Den norske delegasjonen består av 20 medlemmer valgt av Stortinget, samt de av regjeringens utpekte representanter.

Delegasjonen konstituerer seg, velger leder, nestleder og ytterligere 6 medlemmer som danner delegasjonens arbeidsutvalg. Delegasjonen har ansvar for sine egne utgifter innen den budsjettramme som Stortinget vedtar.

2.7 Partigruppene

Rådets medlemmer og varamedlemmer velges av parlamentene med hensyn til partienes styrkeforhold. Det finnes fire nordiske partigrupper: Den sosialdemokratiske partigruppe, Midtengruppen, Den konservative partigruppe og Den venstresosialistiske grønne partigruppe. Fordelingen av tillitsposter og ulike spørsmål drøftes og forberedes i gruppene før man tar beslutning i rådets organer. Partigruppene får økonomisk støtte, og hver gruppe har ansatt sin partigruppesekretær.

2.8 Statsministrene

Statsministrene har en ledende rolle og det overgripende ansvar for det nordiske samarbeidet, og møtes regelmessig 3–4 ganger årlig. Formannskapet har ansvar for møtene.

2.9 Samarbeidsministrene

Samarbeidsministrene har ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål i regjeringen og er ansvarlig for behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjettet. Statsråd Rigmor Aasrud (A) er

norsk samarbeidsminister. Den norske delegasjonen har jevnlig kontakt med samarbeidsministeren og hennes sekretariat.

Internettadressen til de nordiske hjemmesider: www.norden.org

E-postadressen til delegasjonen: nordpost@stortinget.no

3. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

3.1 Valg og konstituering

Stortinget valgte den 22. oktober 2009 følgende delegasjon til Nordisk Råd:

Storingsrepresentant Bendiks H. Arnesen
 Storingsrepresentant Gunn Olsen
 Storingsrepresentant Per Rune Henriksen
 Storingsrepresentant Anna Ljunggren
 Storingsrepresentant Torfinn Opheim
 Storingsrepresentant Sonja Mandt
 Storingsrepresentant Martin Kolberg
 Storingsrepresentant Tone Merete Sønsterud
 Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr
 Storingsrepresentant Per Arne Olsen
 Storingsrepresentant Oskar J. Grimstad
 Storingsrepresentant Vigdis Giltun
 Storingsrepresentant Torgeir Trældal
 Storingsrepresentant Per-Kristian Foss
 Storingsrepresentant Olemic Thommessen
 Storingsrepresentant Sonja Irene Sjøli
 Storingsrepresentant Michael Tetzschner
 Storingsrepresentant Alf Egil Holmelid
 Storingsrepresentant Per Olaf Lundteigen
 Storingsrepresentant Dagfinn Høybråten

Ved delegasjonens konstituering 1. desember 2009 ble storingsrepresentant Dagfinn Høybråten og storingsrepresentant Bendiks H. Arnesen valgt til hhv. delegasjonens leder og nestleder.

Til medlemmer i Arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Storingsrepresentant Gunn Olsen
 Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr
 Storingsrepresentant Vigdis Giltun
 Storingsrepresentant Per-Kristian Foss
 Storingsrepresentant Alf Egil Holmelid
 Storingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

3.2 Valg foretatt på Nordisk Råds 61. sesjon

På rådets 61. sesjon i Stockholm ble fordeling på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)

Bendiks H. Arnesen (A)
 Per-Kristian Foss (H)
 Dagfinn Høybråten (KrF)

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)

Gunn Olsen (A)
 Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
 Olemic Thommessen (H)

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)

Martin Kolberg (A), nestleder
 Anna Ljunggren (A)
 Per Arne Olsen (FrP)
 Michael Tetzschner (H)

Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer)

Per Rune Henriksen (A)
 Oskar J. Grimstad (FrP)
 Sonja Irene Sjøli (H)

Velferdsutvalget (14 medlemmer)

Sonja Mandt (A)
 Vigdis Giltun (FrP)

Næringsutvalget (15 medlemmer)

Tone Merete Sønsterud (A)
 Torfinn Opheim (A)
 Torgeir Trældal (FrP)
 Alf Egil Holmelid (SV)
 Per Olaf Lundteigen (Sp)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)

Per Rune Henriksen (A)

Valgkomiteen (7 medlemmer)

Sonja Irene Sjøli (H)

Storingsrepresentant Sonja Mandt (A) ble valgt som medlem av Nordisk Handikappolitisk Råd med storingsrepresentant Sonja Irene Sjøli (H) som suppleant for perioden 1. januar 2010–31. desember 2011.

Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) ble innvalgt i Nordisk Investeringsbanks kontrollkomité for perioden 1. juni 2010–31. mai 2012.

Storingsrepresentant Olemic Thommessen (H) ble innvalgt i styret for Nordisk Kulturfond med storingsrepresentant Karin S. Woldseth som suppleant for årene 2010 og 2011.

3.3 Møter i delegasjonen

I perioden 2. halvår 2009–1. halvår 2010 har delegasjonen holdt 7 møter, herav to i delegasjonens arbeidsutvalg. På delegasjonsmøte 28. september 2009 vedtok delegasjonen å gi en oppmerksomhet til de medlemmene som etter valget 14. september 2009 trådte ut av Stortinget. Delegasjonsleder Berit Brørby takket delegasjonsmedlemmene og overrakte Per Pettersons bok «Jeg forbanner tidens elv», vinner av Nordisk Råds litteraturpris 2009, som takk for innsatsen.

Den 22. oktober 2009 holdt delegasjonen et konstituerende møte og valgte Bendiks H. Arnesen og Dagfinn Høybråten som henholdsvis leder og nestleder av delegasjonen for det resterende av 2009. Samarbeidsminister Rigmor Aasrud redegjorde på møtet for de saker som ministerrådet vil legge fram for den kommende sesjon i Nordisk Råd.

På delegasjonsmøte 1. desember 2009 ble Dagfinn Høybråten valgt til leder og Bendiks H. Arnesen til nestleder for 2010. På møtet deltok også representanter for Foreningen Norden, som orienterte om foreningens målsettinger og virksomhet. Arbeidsutvalgsmøtet 21. januar 2010 omhandlet flere saker knyttet til bruk av delegasjonens budsjett til følgende arrangementer: Forum for unge politikere i Barentsregionen, i Kirkenes 22.–24. mars 2010, nordisk-russisk rundebordskonferanse i Bergen 25.–27. mai 2010 og Norden i Fokus' seminar om nordiske bistandstradisjoner.

På AU-møtet 16. februar 2010 informerte samarbeidsminister Rigmor Aasrud om tre viktige saker som sto på samarbeidsministerenes dagsorden til møtet 18. februar: Budsjett, grensehinderforumet og hviterusslandsaktivitetene. Temaer for delegasjonsmøtet 24. mars 2010 var kommunikasjons- og informasjonsarbeidet i Nordisk Råd, samt arbeidet i Nordisk grensehinderforum, med en muntlig rapport fra Bjarne Mørk Eidem, som er norsk representant i forumet.

Samarbeidsminister Rigmor Aasrud deltok også på delegasjonsmøtet 1. juni 2010, og orienterte om generalsekretærens budsjettforslag for 2011, finansieringen av Grensetjenesten Norge-Sverige og om ministerrådets behandling av rekommandasjonen om å opprette et nordisk informasjonskontor i Minsk. Delegasjonen tok informasjonen til etterretning, men noterte med bekymring at det virket som om Nordisk Ministerråd ikke har til hensikt å gjennomføre Nordisk Råds rekommandasjon. På bakgrunn av et svensk forslag diskuterte delegasjonen også spørsmålet om Helsingforsavtalen bør revideres, og konkluderte med at delegasjonen stiller seg åpen for en diskusjon om endringer av Helsingforsavtalen, dersom disse er velbegrunnede.

Leder for grensehinderforumet, tidligere ambassadør Ole Norrback, orienterte medlemmer av delegasjonen om arbeidet med å fjerne unødige grensehindre mellom de nordiske land i et møte 21. april 2010.

På bakgrunn av en henvendelse fra landbruks- og matminister Lars Peder Brekk ble det holdt et møte mellom statsråden og delegasjonen den 16. juni 2010. Hensikten med møtet var å diskutere de framtidige rammebetingelsene for virksomheten til Nord-Gen, Nordisk genressurscenter.

3.4 Nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet

Det er bred politisk enighet om at arbeidet i Nordisk Råd skal forankres best mulig i parlamentene og i fagkomiteene. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd har fordelt og oversendt vedtakene fra nordisk Råds sesjon i 2009 på relevante fagkomiteer i Stortinget. Likeledes har delegasjonen gått gjennom det danske formannskapsprogrammet i Nordisk Ministerråd og delt opp hovedprioriteringer og initiativ som omtales i programmet, slik at de passer til komitéstrukturen i Stortinget. I brev av 7. desember 2010 ber stortingspresidenten komiteene gjennomgå de av Nordisk Råds vedtak og de deler formannskapsprogrammet som er relevant for komiteen og tar dette i betraktning i komiteens løpende arbeid, og rapporterer tilbake til Stortingets delegasjon til Nordisk Råd om hvordan komiteen har fulgt opp denne henvendelsen.

Utenriks- og forsvarskomiteen svarer at man har tillagt den nordiske dimensjon stor betydning i de saker den har behandlet der dette har vært relevant. Europautvalget har vært oppmerksom på det nordiske perspektiv i de saker det har vært konsultert om. Begge organer støtter en fordykning av det nordiske forsvars- og sikkerhetspolitiske samarbeid (jf. Stoltenberg rapporten) og et sterkt nordisk parlamentarisk samarbeid omkring arktiske spørsmål. Det er også bred støtte til Nordisk Råds EU-strategi for økt gjennomslag for nordiske synspunkter i EU. Utenriks- og forsvarskomiteen ønsker et sterkere fokus på utenrikspolitiske spørsmål både i det nordiske samarbeid og i samarbeidet mellom de nordiske og de baltiske land. Medlemmene av Europautvalget og utenriks- og forsvarskomiteen har merket seg at flere av punktene i det danske formannskapsprogrammet samsvarer godt med norske politiske prioriteringer. Dette gjelder bl.a. med hensyn til oppfølging av forslagene i Stoltenberg rapporten, bedre nordisk koordinering i internasjonale organisasjoner og større innsats for fremme av nordiske verdier gjennom nordiske formannskap i internasjonale organisasjoner. Utenriks- og forsvarskomiteen legger vekt på å ha kontakt med nasjonalforsamlingene i de andre nordiske land. Ko-

miteen besøkte den finske riksdagen våren 2010 og tar sikte på å besøke den svenske riksdagen og det danske folkettinget neste vår.

Den norske EFTA/EØS-delegasjonen har vært oppmerksom på nordiske forhold og perspektiver i sin behandling av saker i den felles EØS-parlamentarikerkomité. For øvrig er det nordiske perspektivet ivare tatt i enkeltmedlemmers arbeid, blant annet i Nordisk Råd og gjennom det nordisk-baltiske samarbeidet mellom lederne av de åtte landenes utenrikskomiteer.

Justiskomiteen sier i sitt svarbrev at man ved flere anledninger har drøftet hvordan komiteen bedre kan forankre det som skjer i det nordiske samarbeid med komiteens saksbehandling. Komiteen er enig i at det er viktig at den holder seg godt orientert om det som skjer i de andre nordiske land og i Nordisk Råd. Komiteen har ett medlem som er medlem av Stortingets delegasjon til Nordisk Råd og som har fått et særskilt ansvar for å holde komiteen løpende orientert dersom det skjer noe på komiteens arbeidsområde i Nordisk Råd. Komiteen har et stort antall saker som er grenseoverskridende, og komiteen vil i behandlingen av slike saker holde seg orientert om hva som skjer i de andre nordiske land på disse områdene. Komiteen presiserte for eksempel i innstillingen til ny varemerkelov, jf. Innst. 101 L (2009–2010) det positive i at det ved utarbeidelsen av denne loven var gjort et betydelig arbeid for å få mest mulig nordisk rettsenhet. Komiteen gjennomførte i mai 2010 en studiereise til Sverige hvor bl.a. et møte med den svenske justiskomiteen sto på dagsordenen.

Næringskomiteen viser til at innovasjon er et av de prioriterte områdene i Nordisk Råd, og at komiteen har fokus på dette sakfeltet blant annet i budsjett-saker og i dialog med virkemiddelapparatet. I dette arbeidet er det mange synergier med arbeidet i Nordisk Råd.

I vurderingen av samspillet mellom forskning og innovasjon og næringslivets rolle vil komiteen følge dette arbeidet for å dra nytte av det i utviklinga av det norske virkemiddelapparat og i vår egen innovasjonsstrategi. Næringskomiteen viser også til at Nordisk Råd ønsker å få et felles innspill til EU om en mer bærekraftig fiskeripolitikk, samt å få ned omfanget av utkast. Her har næringskomiteens medlemmer engasjert seg, både i EFTA/EØS-sammenheng og, sammen med Island og Færøyene, med inngående diskusjoner med Europaparlamentets fiskerikomité. Komiteen viser også til sammenfallende interesser nasjonalt og nordisk knyttet til romfart og miljø- og ressurovervåking i nordområda, og peker på at det er et viktig element i navigasjons- og kommunikasjons-system for fiskeri og skipsfart.

Helse- og omsorgskomiteen viser i sitt svar til arbeidet med St.meld. nr. 47 (2008–2009) Samhand-

lingsreformen og sine merknader i Innst. 212 S (2009–2010).

Familie- og kulturkomiteen bemerker i sitt svar at den i dette stortingsåret ikke har hatt saker til behandling som har hatt direkte tilknytning til Nordisk Råd.

Kommunal- og forvaltningskomiteen sier likeså at den i dette stortingsåret ikke har hatt saker til behandling som har hatt direkte tilknytning til nordisk samarbeid, men informerer om at under komiteens reise til Danmark 18.–20. mai 2010 hadde man møte med representanter fra tre ulike komiteer i Folketinget hvor det ble utvekslet informasjon om innvandrings- og integreringspolitikk, boligpolitikk og kommunal forvaltning.

Arbeids- og sosialkomiteen understreker i sitt svarbrev at komiteen ser det som svært viktig at det nordiske samarbeidet er forankret i Stortinget, men gjør oppmerksom på at den ikke har hatt saker til behandling som har hatt direkte tilknytning til Nordisk Råd i dette stortingsåret.

3.5 Internasjonale kontakter og besøks-utveksling

Delegasjonen var 7.–10. februar vertskap for en gruppe parlamentarikere på 23 deltakere fra Russland. Besøket skjedde innen rammen for Nordisk Råds utvekslingsprogram for politikere fra Baltikum og Russland.

Delegasjonen tok imot en gruppe russiske tjenestemenn fra Arkhangelsk-regionen 10. mai og tok imot en gruppe russiske lokalpolitikere fra samme region i juni.

Medlemmer av delegasjonen deltok i utvekslingsprogram arrangert av Parliamentary Association of North West Russia i til St. Petersburg og Kalinin-grad i mai.

Delegasjonen tok den 14. september imot 14 unge russere som inngår i det såkalte «Presidenprogrammet» som finansieres av Utenriksdepartementet og har vært i virksomhet i 10 år. Formålet er å gi unge russiske ledere erfaring om ledelse i lokal forvaltning eller i private bedrifter.

Delegasjonens sekretariat hadde i en uke i september 2009 gjennom «Presidentprogrammet» en russisk hospitant fra Komis regionale parlament. I en uke i august 2010 hadde delegasjonens sekretariat en hospitant fra Europaparlamentet.

3.6 Informasjonsarbeid

Nordisk Råds felles informasjonsstrategi, som koordineres av sekretariatet i København, bygger på tre hovedpunkter: Informasjonssiden Analys Norden, nyhetsbrevet Norden i veckan som distribueres elektronisk hver uke, og hjemmesiden på Internett (www.norden.org) med informasjon om det offisielle samarbeidet. Nyhetsbrevet Top of Europe distribue-

res elektronisk hver måned. Det trykkes på engelsk og russisk.

Den norske delegasjonen har i løpet av det siste året sendt ut en rekke pressemeldinger, formidlet publikasjoner og informasjonsmateriell, samt besvart muntlige og skriftlige forespørsler. Det har også blitt skrevet debattartikler som er publisert i norske og nordiske aviser. I tillegg har den norske delegasjonen til Nordisk Råd en oppdatert side om aktuelle møter og deltagelse på disse på stortinget.no.

Storingsrepresentant Hans Frode Asmyhr representerte den norske delegasjonen i forbindelse med et arrangement på Bærum Bibliotek den 21. januar 2010, hvor de nominerte forfatterne fra Norge til Nordisk Råds litteraturpris Karl Ove Knausgård og Tomas Espedal ble presentert.

Delegasjonen har et godt samarbeid om informasjonsspørsmål med Foreningen Norden og Norden i Fokus.

Delegasjonen er representert i styrene for Nordisk Informasjonskontor i Alta og Arendal ved henholdsvis Anna Ljunggren og Per Olaf Lundteigen.

Journaliststipendier

Nordisk Råd deler årlig ut stipendier til journalister i hvert av de nordiske land. Summen som fordeles blant norske journalister for år 2010, var DKK 90 000. De norske presidiemedlemmer Dagfinn Høybråten, Bendiks H. Arnesen og Per-Kristian Foss bestemte hvem som skulle tildeles stipendium. Følgende journalister mottok stipendium for i år:

Gunn Hedberg DKK 40 000, Kari Gåsvatn DKK 30 000 og Tor H. Monsen DKK 20 000.

4. Hovedsakene i 2009/2010

4.1 Den nordiske dagsordenen

Nordisk Råd har i denne perioden prioritert utvikling av grensehindre mellom de nordiske landene, samt bevare og utvikle det nordiske fellesskapet og den nordiske språkforståelsen. Samtidig har man vektlagt samarbeidet med nærområdene; Østersjøen, Arktis, nordvestlige Russland og utviklingen av den nordlige dimensjonen.

4.1.1 Grensehinderarbeidet

Arbeidet med å fjerne unødige grensehindre har høy politisk prioritet. De nordiske statsministrene har gitt ministerrådet i oppdrag å utrede og fjerne grensehindre. Alle land er forpliktet til å delta aktivt i arbeidet, hvilket er nødvendig når lover og regler behøver å endres. Men mange spørsmål kan være av bilateral karakter og kan løses direkte mellom berørte land. Aller viktigst i arbeidet med å fjerne unødige grensehindre er organisasjonen «Grensehinderforum» som

statsministrene opprettet høsten 2007. Arbeidet ledes av ambassadør Ole Norrback fra Finland, mens norsk representant er Bjarne Mørk-Eidem. Forumet har som oppdrag å identifisere grensehindre, prioritere blant disse og forankre utvalgte grensehinderproblemer i sine respektive regjeringer, samt få hjelp fra sine nasjonale myndigheter og ministerier til å utarbeide konkrete løsningsforslag. Forumet skal rapportere til statsministrene en gang pr. år. I den skriftlige rapporten fra ministerrådet som ble framlagt til sesjonen, ble det fastslått at i perioden 1. januar 2009–1. september 2009 har 10 konkrete grensehindre på ulike områder som sosiale spørsmål og helse, næring, miljø og arbeidsmarked mv. blitt avskaffet. Det er gledelige resultater av det nordiske samarbeidet. De nordiske samarbeidsministrene besluttet på sitt møte i februar 2010 å forlenge mandatet for grensehinderforumet med ytterligere tre år, regnet fra 1. januar 2011.

4.1.2 Globalisering

Nordisk Råd har aktivt forsøkt å påvirke ministerrådets globaliseringsprosjekter og gitt disse konkret innhold gjennom satsing på utdanning, forskning, utvikling og innovasjon. Fra Nordisk Råds side er det fremmet kritikk for at ministerrådet ikke i tilstrekkelig grad har forankret globaliseringsarbeidet i rådet, og derav manglende informasjon for parlamentarikerne om ministerrådets arbeid. Et tilbakevendende tema i diskusjonen mellom Nordisk Råd og ministerrådet har vært knyttet til finansieringen og utformingen av de ulike globaliseringsprosjektene. For budsjettåret 2009 avsatte ministerrådet 62 MDKK til ulike globaliseringsprosjekter, og for 2010 5 MDKK mer.

Rådet deltok i statsministrenes globaliseringsforum, og var en aktiv pådriver for en felles nordisk innsats under klimakonferansen i København.

4.1.3 Stoltenbergrapporten

Stoltenbergrapporten ga nye impulser til diskusjonen om et fordypet nordisk utenriks- og forsvarspolitisk samarbeid. Nordisk Råds seminar om Nordens rolle innen den internasjonale krisehåndteringen i samband med høstmøtene høsten 2009 knyttet an til det utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet, og hovedinnleggene ble holdt av Thorvald Stoltenberg og tidligere president Martti Ahtisaari.

4.2 Stortingsdebatt om nordisk samarbeid

Den 7. januar 2010 diskuterte Stortinget Innst. S. nr. 125 (2009–2010) fra utenriks- og forsvarskomiteen om nordisk samarbeid, jf. Meld. St. 6 (2009–2010) Nordisk samarbeid og Innst. 126 S (2009–2010) fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2.

halvår 2008–1. halvår 2009, jf. Dokument nr. 21 (2008–2009).

Saksordfører Sverre Myrli (A) presiserte innledningsvis at det er stor politisk enighet om viktigheten av et godt og velfungerende nordisk samarbeid. Selv om Norge og Norden lever i en verden med økende grad av globalisering og internasjonalisering, og at landegrensene har mindre betydning enn tidligere, er Norden med sitt felles kultur- og språkfelleskap noe spesielt. Det er viktig å holde fokus på det som har betydning i hverdagen til de nordiske innbyggerne, og man trakk spesielt frem siste års arbeid mot grensehindre. Saksordføreren understreket at det hadde liten hensikt å holde store taler om viktigheten av nordisk samarbeid, dersom dette opplevdes problematisk for nordiske innbyggere. Han var glad nedbygging av grensehindre er et prioritert arbeidsområde for Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd. Uklarheter knyttet til rettigheter og regelverk innenfor trygd, pensjon og sosiale ytelser er det viktig å få rettet opp. Til slutt omtalte han Stoltenbergrapporten, der tidligere utenriksminister Thorvald Stoltenberg skisserer 13 konkrete forslag til nordisk forsvars- og sikkerhetspolitisk samarbeid, og mente det var svært interessant lesning.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) syntes saksordføreren hadde et godt poeng om å forankre det nordiske samarbeidet hos innbyggerne i Norden. Han mente det er et viktig ansvar for politikerne å sørge for å fylle det nordiske samarbeidet med et innhold som gjør at innbyggerne ser på dette som god ressursbruk. Han berømmet arbeidet med grensehindringer de siste to år, under ledelse av ambassadør Ole Norrback, men stilte imidlertid spørsmål om arbeidet kan intensiveres. Etter fire år i Nordisk Råd hadde han også vanskelig for å se hva de konkret fikk ut av globaliseringsprosjektet. Han stilte spørsmål om arbeidsformen i Nordisk Råd er god nok og om det blir brukt for mye tid på små saker og om rådet heller bør konsentrere seg om de store linjene.

Per-Kristian Foss (H) startet med å referere til en uttalelse fra utenriksminister Jonas Gahr Støre i progresjonen av EUs utenrikspolitikk, der Støre mente det vil ta lang tid før EU-landene kan samles om en sterk, felles utenrikspolitikk. Han var enig i dette og mente det ville gi større rom for at det nordiske samarbeidet kunne utvikle seg til å omfatte utenriks- og sikkerhetspolitikken. Han viste til Stoltenbergrapporten og mente det var gode muligheter for en bredere debatt på nettopp dette området innenfor nordisk samarbeid. Han minnet også om at den konservative gruppen i Nordisk Råd, før Stoltenbergrapporten forelå, hadde foreslått et fordypet samarbeid mellom nordiske regjeringer om forsvars- og sikkerhetspolitikken. Han mente de nordiske landene bør forsøke å koordinere langsiktige planer vedrørende ambassa-

dene med ikke bare samlokalisering, men også geografisk arbeidsdeling. Han kritiserte også samarbeidet om energiforsyningsikkerheten mellom de nordiske land. Han utfordret til slutt samarbeidsministeren til å redegjøre for hvordan hun og regjeringen har organisert oppfølgingen av grensehindringsarbeidet.

Alf Egil Holmelid (SV) mente det er stort potensial for å videreutvikle samarbeidet både internt og i den globale innsatsen. Han minnet om at det er viktig å se på Norden som et selvstendig alternativ utover samarbeidet med EU. Representanter i Nordisk Råd var på sesjonen i Stockholm opptatt av Nordens utvikling innen miljøteknologi. Han minnet om viktigheten av å skape robuste næringer og trygge arbeidsplasser i et langsiktig perspektiv.

Videre tok han opp forskning og innovasjon som sentrale områder i Nordisk Råd og presiserte at Sosialistisk Venstreparti ser positivt på utviklingen i Nordisk Råd spesielt når det gjelder klima, miljø, forskning og innovasjon.

Per Olaf Lundteigen (Sp) startet også sitt innlegg med å presisere viktigheten av et nordisk samarbeid og sa at samarbeidet har sterk støtte fra Senterpartiet. Han pekte på det sterke fellesskapet de nordiske innbyggerne har trass ulik tilknytning til EU og NATO. Lundteigen fortsatte med å peke på det han mener er den største utfordringen i det nordiske samarbeidet, finanskrisen. Den krevende økonomiske utviklingen kan skape større forskjeller i Norden. Han minnet om den vanskelige økonomiske situasjonen på Island og nevnte også utfordringene i Baltikum. Han sa det nå er i Nordens interesse å bidra til stabil utvikling til dem som sliter sterkest, og at Norge har valgt å innta en aktiv rolle med å koordinere en felles nordisk oppreden overfor Island, i regi av Det internasjonale pengefondet.

Knut Arild Hareide (KrF) sa seg enig med tidligere talere om de viktige tette båndene til det nordiske nabofolk og ville i sitt innlegg også ta opp den vanskelige situasjonen på Island. Han uttrykte bekymring for den islandske økonomiske situasjonen og påpekte at dersom Island sier nei til Icesaveavtalen, vil trolig IMF stanse utbetalingene. Han stilte spørsmål til utenriksministeren om Norge vil gjøre som IMF og stanse hjelp til islendingene dersom islendingene nekter å betale Icesave-gjelden, eller det bør velges en annen linje. Hareide meddelte at Kristelig Folkeparti vil videreutvikle det nordiske samarbeidet. Om grensehindre sa han seg enig med saksordfører, men minnet om at det ikke bare må arbeides med å bygge ned hindre, men også for at det ikke vokser frem nye. Avslutningsvis tok han opp Kristelig Folkepartis engasjement i Hviterussland og mente det ville være bra om nordisk side kan benytte sine erfaringer til å hjelpe frem demokratiet der.

Samarbeidsminister Rigmor Aasrud åpnet sitt innlegg med å presisere at det nordiske samarbeidet spenner over et vidt felt og at det har kommet ny dynamikk inn i de nordiske møtene. Stoltenberg rapporten har satt fokus på mulige samarbeidsområder på flere felter, og det har gitt større vitalitet inn i Nordisk Ministerråds samarbeid. Hun understreket at samarbeidet med Nordens naboer er viktige, spesielt Nordvest-Russland og Østersjøregionen, men også vestover. Hun sa at statsministrene har lagt vekt på å synliggjøre Norden i en globalisert verden der satsingsområdene har vært forskning, innovasjon, klima, energi og miljø.

Videre trakk hun frem helse og velferd som nytt samarbeidsområde og var opptatt av å utvide det nordiske samarbeidet innenfor de relevante ministerrådene på områder som helse, sosiale spørsmål, næring og kunnskap. Det er viktig for meg å unngå opprettelse av nye grensehindre som følge av nasjonal lovgivning og iverksettelse av EU-direktiver, sa hun. Hun berømmet Grensehinderforum som sørget for at aktuelle saker blir behandlet i respektive fagområder.

Hun viste til en undersøkelse foretatt av Universitetet i Lund som pekte på at Nordens innbyggere stadig får vanskeligheter med å forstå hverandre og uttrykte bekymring over at dette spesielt gjelder unge mennesker. Hun mente de kanskje ikke er bevisst på fordelene ved å beholde det nordiske språkfelleskapet, og at det måtte jobbes med. Hun fremhevet en felles nordisk språkkampanje lansert av fjorårets islandske formannskap og videreført av det danske i vinter, der fokus var å nå barn og unge med ulike arrangementer.

Til tross for landets økonomiske situasjon berømmet hun Island for sitt formannskap i 2009 og så frem til å videreføre den norske aktive linjen i det nordiske samarbeidet i Nordisk Ministerråd.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre syntes det var gledelig at flere av representantene trakk frem Stoltenberg rapporten i sine innlegg og beskrev den som et viktig drivmiddel innen det nordiske samarbeidet. Han var enig med representanten Foss om at det åpnes rom for fordypet nordisk samarbeid. Mange forhold tilsier økt samarbeid mellom de nordiske landene og trakk frem språkdebatten som eksempel. Han opplevde mange forhold i sin hverdag der Norden er utgangspunkt, blant annet forholdet til og grensesamarbeidet med Russland, forholdet til G20-landene og FN. I tillegg er Norden et lim i de regionale rådene i nord; Arktisk Råd, Barentsrådet og Østersjørådet. Stoltenberg rapporten inviterte til å se 10–15 år frem i tid. Rapporten vil derfor være på dagsordenen i de fleste møtene utenriksministrene kommer til å ha i årene som kommer. Avslutningsvis kommenterte han situasjonen på Island, og uttalte at vi skal vise so-

lidaritet med vårt broderfolk. Men situasjonen er menneskeskapt, og derfor må strategien være at vi på en anstendig måte setter Island i stand til å arbeide seg ut av dette uføret. For å lykkes er det avgjørende med en internasjonal ramme rundt det økonomiske gjenreisningsprogrammet. Han understreket viktigheten av at støtten til Island skjer innenfor et internasjonalt samarbeid og at IMF er et viktig fundament. Norge vil holde sitt løfte og yte lån til Island. Det skal holdes nær kontakt med de nordiske land om dette, og det er viktig for Island og forholdet til de nordiske landene at de er i stand til å overholde sine internasjonale forpliktelser, herunder EØS-forpliktelsene.

Ellers i debatten medvirket Olemic Thommesen, Peter N. Myhre, Ivar Kristiansen, Bendiks H. Arnesen, Torgeir Trældal, Ingalill Olsen, Per Rune Henriksen, Vigdis Giltun, Tone Merete Sønsterud, Eirik Sivertsen, Gunn Olsen, Anna Ljunggren og Svein Roald Hansen.

4.3 Spørsmål og interpellasjoner

Skriftlig spørsmål fra Olemic Thommesen (H) til fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren (20.1.2010):

Hva er status for arbeidet med handlingsplanen for nordisk språksamarbeid?

Spørretimespørsmål fra Elizabeth Skogrand (H) til justisministeren (20.1.2010):

Nordisk Råd (Rek. 19/2009) har anbefalt de nordiske landenes myndigheter å jobbe aktivt for å forebygge menneskehandel med barn og særlig se nærmere på asylsaker med mindreårige. Kan statsråden redegjøre for hva konkret regjeringen gjør for å identifisere, beskytte og følge opp barn som er, eller står i fare for å bli, ofre for menneskehandel i Norge, og videre hvordan regjeringen vil følge opp anbefalingen fra Nordisk Råd?

Interpellasjon fra Ivar Kristiansen (H) til utenriksministeren (2.2.2010):

Om hvordan andre aktørers nordområdestrategier blir målt opp mot norske interesser og målsettinger for bruk og beskyttelse av Arktis, og om å få en klarere forståelse av nordområdebegrepet?

Skriftlig spørsmål fra Jan Arild Ellingsen (FrP) til forsvarsministeren (8.12.2009):

NRK melder i dag om økt russisk aktivitet nært kysten vår. Det er strengt tatt ingen nyhet men likevel noe som vi bør gi stor oppmerksomhet. Vi er i et gjensidig forhold til det russerne foretar seg ikke minst siden vi har felles grense og felles fokus på nordområdene. Med dette som bakgrunn vil jeg gjerne vite hva Forsvarsministeren mener om den økte aktiviteten og hvordan trusselbilde mot Norge påvirkes av den russiske tilstedeværelsen langs kysten vår?

Skriftlig spørsmål fra Kjell Arvid Svendsen (KrF) til utenriksministeren (26.11.2009):

EU besluttet 17. november å opprettholde sanksjonene mot Hviterussland, blant annet på bakgrunn av manglende fremgang når det gjelder organisasjonsfrihet og myndighetenes fortsatte uvilje mot å tillate registrering av politiske partier. Undertegnede deltok 31. oktober på et nytt registreringsmøte i partiet Belarusian Christian Democracy (BCD). Hva vil utenriksministeren gjøre for å følge opp organisasjonsfriheten i Hviterussland og registreringen av BCD?

5. Arbeidet fremover

5.1 Nordisk Råds rammeprogram

Ved Nordisk Råds sesjon i Stockholm 2009 ble Helgi Hjörvar fra Island valgt til president for Nordisk Råd i 2010. Med utgangspunkt i Nordisk Råds langsiktige rammeprogram har det islandske formannskapet løftet fram (i) sikkerhet (ii) velferd og (iii) kultur som prioriterte emner for 2010. Dessuten har man lagt vekt på spørsmål knyttet til hav, klima og energi, samt internasjonale forbindelser.

Visjonen er at nordiske borgere skal bo i trygge demokratiske velferdssamfunn og at kunnskapene i de skandinaviske språk skal holdes ved like. Formannsapsprogrammet har fokus på å bekjempe internasjonal kriminalitet, herunder menneskehandel og kriminelle organisasjoner, følge opp Stoltenberg-rapporten med fokus på samfunnsikkerhet og sivil sikkerhet, herunder spesielt i nordområdene. Man peker på at det er viktig å bidra til økonomisk sikkerhet, bl.a. ved å løfte spørsmålet om hvilke erfaringer vi kan dra av økonomiske kriser i Norden. Man vil selvsagt videreføre arbeidet for å redusere grensehindre, og følge opp deklarasjonen om nordisk språkpolitikk.

Det islandske programmet peker på at innenfor nordisk miljøpolitikk er hav, klima og energi viktige spørsmål. Visjonen er at de aktiviteter som foregår på havet og ved de kystnære områder skal være miljømessig forsvarlige, at kampen mot klimaendringer skal være et internasjonalt prosjekt og at man streber etter å unytte bæredyktige energikilder. Man vil aktivt arbeide for et bedre havmiljø i de nordiske farvann og følge opp konklusjonene fra COP 15 i København, arbeide for forskning og bruk av bæredyktige energikilder og følge med i og søke innflytelse på oppdateringen av EUs fiskeripolitikk.

Formannsapsprogrammet tar også opp spørsmål knyttet til hvordan arbeidet i Nordisk Råd fungerer og vil styrke forbindelsen mellom Nordisk Råd og de nasjonale parlamenter samt øke forankringen av rådets rekommandasjoner. Det understrekes at det nordiske samarbeidet skal være relevant for allmennheten og nå ut til den enkelte borger i Norden. Man vil

derfor arbeide for en sterkere markering av Nordens dag, den 23. mars, med det formål å øke fokus på Norden og det nordiske samarbeidet.

5.2 Delegasjonens planer for det kommende år

Delegasjonens arbeidsområder er Nordisk Råd (presidium og 5 fagkomiteer), østersjøsamarbeid, barentssamarbeid, vestnordisk samarbeid og nordlige dimensjon. Gjennom Nordisk Råd deltar delegasjonen i samarbeid med medlemmer fra Statsdumaen og Føderasjonsrådet i Russlands parlament, samt med parlamentarikere fra de 11 regioner i Nordvest-Russland. Delegasjonen vil nøye følge utviklingen i arktisk politikk.

Nordisk Råd har tette kontakter med baltiske parlamentarikere, spesielt gjennom Baltic Assembly som er opprettet etter mønster av Nordisk Råd. I den senere tid har Nordisk Råd innledet en dialog med politikere fra parlamentet og fra opposisjonen i Hviterussland.

Nordisk Råd har et flerårig program samt et aktuelt årsprogram som fremlegges av formannskapet (presidenten) i Nordisk Råd (se punkt 5.1 ovenfor). Delegasjonen vil følge opp disse programmene i det løpende arbeid i rådets fagkomiteer og presidium. Utover dette vil delegasjonen vektlegge enkelte særskilte saker og områder.

Delegasjonen vil legge stor vekt på språk- og kultursamarbeidet i Norden.

Delegasjonen er en pådriver i arbeidet med å fjerne grensehindre og hindre at nye oppstår. Delegasjonen vil nøye følge med i det arbeidet som regjeringen og grensehinderforumet gjør på dette området.

Delegasjonen vil særlig følge saker som innbefatter EU og som derigjennom gir delegasjonen kunnskap og kontakter mot EU-systemet.

I Stoltenberg-rapporten er det fremmet flere forslag om et tettere samarbeid mellom de nordiske land på det sikkerhetspolitiske og utenrikspolitiske område. Denne rapporten har også resultert i en nordisk-baltisk rapport om nærmere samarbeid på disse områder, men også om et mer omfattende samarbeid generelt mellom de nordiske og baltiske land. Delegasjonen vil følge opp forslagene i begge rapporter.

Delegasjonen vil prioritere arbeidet i de regionale parlamentariske organer og nettverk i nord. Det er spesielt viktig å inkludere russiske parlamentarikere i dette arbeidet, for å skape god basis for økonomisk og menneskelig utvikling i vår region. Nøkkelord for slikt samarbeid er åpenhet, gjensidig tillit, inkludering og partnerskap.

Delegasjonen vil i likhet med tidligere år være vertskap for en gruppe parlamentarikere fra Russland under studieopphold i Oslo, samt opprettholde de

gode kontakter delegasjonen har til parlamentarikere i Statsdumaen og Føderasjonsrådet.

Stortinget er i februar 2011 vertskap for Andre parlamentariske forum for den nordlige dimensjon, og delegasjonen har ansvaret for program og opplegg. Viktige elementer vil være de fire partnerskap i den nordlige dimensjon: Miljø, sosiale spørsmål og velferd, transport og logistikk, samt kultur. I Forum for den nordlige dimensjon blir tanker og forslag fra samarbeidet rundt Østersjøen, i Barents og i Arktis og mellom de nordiske land forent.

Gjennom Nordisk Råd har også delegasjonen i lengre tid engasjert seg i dialogen med Hviterussland. Delegasjonen vil fortsette dette arbeidet. Gjennom Nordisk Råd vil ventelig delegasjonen være vertskap for en gruppe politikere, både fra parlamentet og fra partier som ikke er representert i parlamentet.

6. Nordisk Råds 61. sesjon

6.1 Nordisk toppmøte

Norden og Europa, klimaspørsmål og finanskrisen var hovedtemaene for Nordisk Råds toppmøte med deltakelse av de nordiske lands statsministre og opposisjonsledere. Fra Norge deltok statsminister Jens Stoltenberg og leder av Fremskrittspartiet Siv Jensen med innlegg.

I sitt hovedinnlegg tok statsminister Jens Stoltenberg opp virkninger av den internasjonale finanskrisen og klimaspørsmålene som dominerende i debatten om Norden og Europa. Han kom inn på dagens situasjon etter finanskrisen og understreket at det viktigste inngrepet som har løftet dagens økonomiske situasjon, har vært bruk av statlige, offentlige budsjetter til å stimulere etterspørselen i økonomien, altså klassisk motkonjunkturpolitikk. Imidlertid tok han opp den økende arbeidsledigheten og den store gjeldsoppbyggingen i mange industriland som et problem. Om klima mente han Norden er samordnet og at utfordringen blir å få med verden på de nordiske standpunktene om klimahåndtering.

Etter statsminister Reinfeldts (Sverige) innlegg ønsket Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) svar på i hvilken grad Sverige, under sitt formannskap i EU, stilte seg det spørsmål at ikke alle verdens land deler de verdier Norden står for.

Per Rune Henriksen (A) stilte spørsmål om statsminister Reinfeldt forkaster den nordiske arbeidslivsmodellen med samarbeid mellom myndigheter og partene i arbeidslivet, og om det er et uttrykk for at arbeidstakerne ikke er interessant i møtet med krisen i arbeidsmarkedet. Reinfeldt opplyste om at han skulle ha et møte med den svenske LO-lederen og var be-

redt til å samtale med både arbeidsgiver- og arbeidstakerinteresser.

Leder av Fremskrittspartiet, Siv Jensen, fremholdt i sitt innlegg at kapitalisme skaper fred, og advarte mot bruk av proteksjonistiske virkemidler som en løsning på finanskrisen. Om globale fattigdomsproblemer mente hun at starten på en løsning kunne være å behandle landene med respekt og likeverd fremfor som klienter. Fremskrittspartiet har foreslått å fjerne all toll på landbruksvarer importert fra utviklingsland. Hun understreket at Norden har en eksportøkonomi og stilte spørsmål om ikke det er denne delen av den nordiske modellen det bør være verdt å eksportere til Europa.

Etter Mona Sahlins (Sverige) innlegg ville Per-Kristian Foss (H) ha svar på hvorvidt det rød-grønne alternativet i Sverige står bak synet om å arbeide mer enn vi gjør i dag i Norden. Foss lurte også på om hun står bak å videreføre de vellykkede tiltak som den sittende Reinfeldt-regjeringen har gjennomført. Til slutt ville han ha svar på om de rød-grønne i Sverige sto bak et ønske om ikke å øke skattene. Til dette svarte Sahlin at skattene ikke kan senkes så mye at det truer velferdssystemet. Hun mente det også måtte skapes et system som gjør at en arbeider lenger enn i dag, ved blant annet å sørge for at eldre klarer å jobbe lenger, ved å skape et mer aktivt arbeid for arbeidsmiljø og ved å forhindre diskriminering av funksjonshemmede.

6.2 Generaldebatt og ministerrådets formannskapsprogram for 2010

Den islandske samarbeidsministeren Katrín Jakobsdóttir åpnet generaldebatten ved å redegjøre for de viktigste arbeidsområdene og resultatene til det islandske formannskapet i 2009. Hun understreket grensehindrenger som et av de viktigste arbeidsområdene i Nordisk Ministerråd og samarbeidsministrene vil sette arbeidet med grensehindrenger på dagsordenen i samtlige ministerråd. Et viktig tema har også vært styrking av de nordiske ungdommenes språkforståelse, og hun fremhevet en kampanje for å styrke forståelsen for de nordiske språk. Det har blitt forhandlet frem handlingsprogram for 2010–2013 for blant annet å øke andelen vedvarende energi og for å øke energieffektiviteten i transportsektoren. Ministerrådet har bidratt aktivt til handlingsplanen for EUs østersjøstrategi og opplyste om at ministerrådet har et unikt nettverk i Østersjøregionen og stor erfaring med grenseregionalt samarbeid. Rådet har lagt stor vekt på demokratiutvikling i Nord-Europa som finner sitt uttrykk i prosjekter med partnere fra Nordvest-Russland og i forbindelse med det hviterussiske eksiluniversitetet i Vilnius. Naboer i vest har også stått på agendaen, og det er tydelig interesse for samarbeid med Canada om kultur, klima, miljø og energi.

Hun opplyste om at ministerrådet har fått en ny og mer fokusert strategi om bærekraftig utvikling og nevnte til slutt lanseringen av kulturministrenes globaliseringsinitiativer.

Den norske samarbeidsministeren Rigmor Aasrud tok i sitt innlegg opp viktigheten av å ta vare på den felles nordiske identiteten som utgangspunkt for å fremme nordiske verdier både nasjonalt og internasjonalt. Til dette understreket hun globaliseringsarbeidets fremtredende plass i det nordiske samarbeidet siden 2007. Hun nevnte at toppforskningsinitiativet går inn i de mest aktuelle utfordringer innen klima, energi og miljø og minnet om, for Norges del, det viktige prosjektet om CO₂-lagring. Norden står også overfor felles utfordringer for å hindre utstøting i arbeidslivet. Aasrud la i sitt innlegg også vekt på viktigheten av grensehindringsarbeidet. Nedbygging av grensehindre er komplisert og krever langsiktig arbeid. Hun berømmet Grensehinderforum for deres aktivitet. Det er imidlertid en utfordring å fjerne grensehindre i fem ulike land med ulik lovgivning og tradisjon, og arbeidet må få tilstrekkelig oppmerksomhet. Den nordiske identiteten må bevares ved at kryssing av landegrenser ikke kompliserer hverdagen deres, enten det gjelder jobb eller familieliv. Her har politikere i regjering og parlamenter, og våre embetsmenn, en viktig rolle.

Den danske statsministeren Lars Løkke Rasmussen presenterte Danmarks formannskapsprogram for 2010. Programmet hadde fått overskriften Norden i fremdrift og påpekte at hovedsiktet er å støtte, styrke og utbygge den allerede igangsatte nordiske globaliseringsinnsatsen. I Danmarks formannskapsperiode vil det fokuseres spesielt på fire emner: globalisering, den økonomiske krisen, bærekraft og likestilling.

I kapitlet «Norden i verden» fokuserer danskenes formannskapsprogram på Norden som global aktør. Norden skal være en resultatsøkende og resultatskapende region med internasjonal gjennomslagskraft. Klima står høyt på dagsordenen, og Norden skal utgjøre en drivkraft i de internasjonale klimaforhandlingene. Under kapitlet «Norden i Norden» skal danskene fokusere på at det skal være lettere både å være borger og å drive virksomhet i Norden. Alle skal kunne dra nytte av Nordens geografiske, holdningsmessige og kulturelle fellesskap. Danmark vil blant annet arbeide for en fornyelse av og en tilpasning av mandatet for grensehinderforumet, som utløper 2010. Nordisk samarbeid skal bidra til å håndtere konsekvenser av den økonomiske krisen og skal styrke grunnlaget for fremgang i Norden. Formannskapet vil arbeide for å fastlegge en ny, nordisk, grønn yrkesstrategi som skal styrke nordiske virksomheters konkurranseevne. Emner i kapitlet «Norden i fart» skal ta sikte på å effektivisere arbeidsformen i ministerrådene.

Danmarks formannskap vil gjøre mer for å sikre et fleksibelt arbeidsmarked med høy sysselsetting og likestilling. Kjernen i de nordiske velferdssamfunn er utdanning. Det er et godt samarbeid på utdannings- og forskningsområdet, og dette ønskes ytterligere styrket. Til slutt tok han opp at toppforskningsinitiativet skal bidra til å utvikle og fremme bæredyktige energi- og klimaløsninger i Norden.

I det påfølgende replikkordskiftet påpekte fra norsk side Alf Egil Holmelid at det er viktig å se på miljøteknologi ikke bare som en løsning på innenlandske klimaproblemer, men også som et veldig viktig nærings- og forretningsområde, som også gir viktige eksportartikler.

6.3 Arktisk politikk og naturressurser

Debatten ble innledet av den islandske samarbeidsministeren Katrin Jakobsdottir som kort redegjorde for den nordiske dialogen i forbindelse med omleggingen av EUs fiskeripolitikk (Dokument 14). Jakobsdottir slo fast at EUs fiskeripolitikk hadde vært mislykket, og kom så inn på arbeidet med en ny fiskeripolitikk og Grønnboken på dette området. Nordisk Ministerråd har levert inn et hørings svar til forslagene i Grønnboken, og det er viktig at alle nordiske politikere bruker de kanaler de har for å påvirke den videre prosessen og utformingen av den nye fiskeripolitikken.

Den grønlandske samarbeidsminister Palle Christiansen redegjorde for Nordisk Ministerråds arbeid i Arktis, i forbindelse med redegjørelsen om nordisk politikk overfor Arktis. Han kom særlig inn på viktigheten av arktisk forskning, det internasjonale polaråret og linken til det nordiske toppforskningsinitiativet. Christiansen redegjorde videre for viktigheten av økt samarbeid omkring sjøfartssikkerhet og redningstjenesten i Arktis, og avsluttet med å påpeke viktigheten av nordisk koordinering i forbindelse med de tre sammenhengende skandinaviske formannskapsperiodene i Arktisk Råd.

I diskusjonen ble det pekt på de raske klimaendringene som skjer i Arktis og de krav de stiller til samarbeid mellom stater og grupper i samfunnet, som politikere og forskere. Nordisk Ministerråds arktiske samarbeidsprogram er den overgripende rammen for den nordiske innsatsen i Arktis, mens EU også har vist økt interesse for Arktis de siste årene.

Flere parlamentarikere kritiserte også EUs forbud mot import av selprodukter.

I debatten rundt medlemsforslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk, A 1471/miljø, hersket det stor enighet om at det eksisterende regelverket i EU som påbyr utkast av fisk, i flere tilfeller er svært uheldig og må endres.

Under debatten om medlemsforslag om internasjonal konferanse om utviklingen i den arktiske

regionen A 1459/presidiet ble det vist til viktigheten av nordisk lederskap i utviklingen i Arktis. En internasjonal konferanse som tar opp saker som miljø og sjøfartssikkerhet, er derfor betimelig.

6.4 Grensehinder

Den svenske samarbeidsministeren Cristina H. Pehrsson og lederen for grensehinderforumet Ole Norrback redegjorde for de grensehindre som man hadde løst i 2009 og for nye initiativ, samt for de forbedringer som man hadde fått til på informasjonsrådet. I den skriftlige rapporten fra ministerrådet som ble fremlagt til sesjonen, ble det fastslått at i perioden 1. januar 2009–1. september 2009 har 10 konkrete grensehindre på ulike områder som sosiale spørsmål og helse, næring, miljø og arbeidsmarked mv. blitt avskaffet. Debatten etterpå dreiet seg i første rekke om at samordningen mellom de nordiske land må bli bedre når EU direktiv implementeres eller når ett av de nordiske land innfører ny lovgivning som kan berøre ett eller flere av de andre nordiske land. Det arbeidet som grensehinderforumet gjør, fikk mange lovord fra parlamentarikerne, og bl.a. Hans Frode Kielland Asmyhr uttalte i en replikk at det er et usedvanlig viktig arbeid som gjøres i dette forumet. Hvis vi som nordiske politikere skal ha en misjon i det nordiske samarbeidet, er det nettopp denne type saker vi må satse på, uttalte han.

6.5 Klima og energi

6.5.1 *Handlingsplan for energiområdet 2010–2013*

Ministerrådets forslag om handlingsprogram for energiområdet 2010–2013 har som hovedprioriteringer det nordiske samarbeidet om utvikling av vedvarende energikilder, satsing på energieffektiviseringer, forskning og teknologiutvikling i nye og klimavennlige løsninger, forsyningsikkerhet samt de spesielle forhold som er knyttet til tynt befolkede områder. Miljø- og ressursutvalget sluttet seg i hovedsak til ministerrådets forslag. Michael Tetzschner fant det paradoksalt at ministerrådet har nedlagt ministerrådet for transport, og Alf Egil Holmelid uttrykte håp om at initiativer for økt satsing på tog og grønn transport vil komme inn i handlingsplanen og minister-samarbeidet. Ministerrådets handlingsplan ble godkjent av plenarforsamlingen (Rek. 13/2009).

6.5.2 *Nordisk innsats i klimaforhandlingene*

Det ble gitt en redegjørelse fra ministerrådet om den nordiske innsatsen i forbindelse med klimatoppmøtet i København kort tid etter Nordisk Råds sesjon.

6.5.3 *Kompetansedatabase innen miljø og energi*

Den sosialdemokratiske gruppen hadde fremsatt et medlemsforslag om et fullskalaprojekt for utvikling av modeller for videre spredning av forskningsresultater innen EU/EES. Dette skal være en del av toppforskningsinitiativet for å skape fri tilgang til forskningsresultater, der Norden kan være en foregangsregion innen EU og EES. Medlemsforslaget ble godkjent av plenarforsamlingen (Rek. 14/2009).

6.6 Debatt om utenriks- og forsvarspolitisk samarbeid

Islands utenriksminister Össur Skarphéðinsson presenterte utenriksministrenes redegjørelse. Han opplyste at året hadde vært begivenhetsrikt, ikke bare på grunn av den økonomiske krisen, men også nordiske lands lederskap i viktige internasjonale organisasjoner. I utenriksministrenes arbeid har fokuset vært rettet mot Stoltenberg rapporten og de 13 forslag om utvikling av det nordiske samarbeidet innenfor forsvar og sikkerhet de neste 10–15 år. Utenriksministeren sa at det ved siden av arbeidet med nærmere utarbeidelse av forslagene ble utviklet en omfattende debatt om rapportens innhold og ideer. De nordiske landene har utviklet et viktig internt samarbeid innen utenriks- og forsvarsområdet. Utenriksministrene understreket viktigheten av å involvere andre nasjoner i det nordiske samarbeidet og ikke minst de baltiske landene. De var også enige om at et økt nordisk samarbeid må støtte og styrke nasjonenes samarbeid og forpliktelser for NATO, EU og OSSE. Et viktig element i nordisk samarbeid er økt samarbeid i forbindelse med luftovervåking. Han trakk også frem utviklingen innen den arktiske region som et viktig fremtidig samarbeidsområde. De nordiske land har besluttet å ha et tett samarbeid om søk og redning innenfor Arktisk Råd og internasjonale organisasjoner som den Internationale Maritime Organization.

Det uformelle samarbeidet mellom de nordiske utenriksministre og ambassader har vært godt, og dette bør styrkes, mente Skarphéðinsson, og ministrene var fornøyde med et godt utviklet samarbeid med de nordiske forsvarsministrene. Til slutt opplyste han at andre aktuelle spørsmål for utenriksministrene har vært EU og nordisk samarbeid i internasjonale anliggender for eksempel i Afghanistan og Midtøsten.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre åpnet sitt innlegg med å si at det etter hans mening nå pågår den mest spennende utenriks- og sikkerhetspolitikk i Norden på mange år. Han oppfordret Nordisk Råd og parlamentarikerne, også på sine hjemmebaner, å presse arbeidet med Stoltenberg rapporten videre i de nordiske og nasjonale debatter. Han reflekterte også over at Norden bør være med i debatten om det inter-

nasjonale samarbeidets innretning, blant annet i G20, FN og Bretton Woods- institusjonene. Han mente at vi også innen Nordisk Råd og mellom nordiske regjeringer aktivt må vurdere hvordan våre syn skal bli kjent når det internasjonale samarbeidet kommer opp.

I den etterfølgende debatt ble fokus rettet mot det arktiske samarbeidet og ønsket om et utvidet samarbeid mellom de nordiske landene på områdene utenriks, sikkerhet og forsvar. Etter innlegget fra representant fra Den europeiske sikkerhets- og forsvarsforsamlingen Robert Walter understreket Anna Ljunggren at samfunnsutviklingen i de nordiske land har mange fellestrekk. De nordiske landene har en gjensidig avhengighet til hverandre, som bekreftes av ønsket om å få utredet aktuelle forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål i de nordiske land. Hun mener dette er et område som kan vitalisere samarbeidet ytterligere. Hun fremhevet havovervåkning og arktiske spørsmål rettet mot havmiljø, forurensning og sivil trafikk. Klimaendringer vil gjøre havene isfrie og det vil bli økt skipstrafikk. Dette krever sterkere fokus på beredskap, redning og miljø, og hun mente forsvarsarbeidet bør styrkes innenfor dette området.

I debatten var det også en ordveksling mellom Baltisk forsamlings president Mantas Adomenas og representanter fra den konservative gruppen om etablering av et informasjonskontor i Minsk. Adomenas stilte spørsmål ved planene og mente at det var feil tidspunkt og form å drive demokratiutvikling. Han ble imøtegått av konservative representanter. Presidietts forslag til rekommandasjon om å åpne et informasjonskontor i Minsk ble vedtatt på sesjonen.

Den finske forsvarsminister Jyri Häkämies redegjorde for forsvarsministrenes arbeid det seneste året. Han trakk frem eksempler på fremskritt og konkrete resultat som har skjedd i det forsvarspolitiske samarbeidet. Til tross for at de nordiske land har ulike forsvarsløsninger, har samarbeidet utvidet og fordypet seg i større utstrekning i de siste årene. Forsvarsmateriellsamarbeidet har pågått i snart 15 år og er en viktig del av det nordiske samarbeidet. Han pekte også på viktige erfaringer i samarbeidet om internasjonal krisehåndtering og felles fredsbevarende innsatser. Han trakk frem at gjennom felles innsatser i sikkerhetssektorreformen har de nordiske landene også fremgangsrikt støttet oppbyggingen av langsiktig stabilitet og sikkerhet blant annet på Vestre Balkan og i Ukraina. Forsvarsministeren tok opp det nordiske samarbeidet innenfor ISAF i Afghanistan. De nordiske landene, gjennom den såkalte OMLT-virkosomheten, samarbeider om å utdanne den afghanske armeen slik at de kan ta vare på landet i fremtiden. Som et annet viktig eksempel på godt samarbeid nevnte Häkämies sjøovervåkingen. Det bilaterale samarbeidet har resultert i Sea Surveillance Baltic

Sea, som dekker 95 % av Østersjøområdet, og han pekte på SUCFIS og SUCBAS som gode eksempler på hvordan militært samarbeid kan gavne den sivile sektor. Ministeren nevnte spesielt Archer-programmet som et lovende materiellprosjekt mellom Norge og Sverige, der målet er på felles grunn å utvikle et nytt artillerisystem. De nordiske landene har også gjort en stor innsats for å støtte oppbyggingen av afrikansk evne til å forebygge og håndtere kriser.

Presidietts talsmann, Erkki Toumioja, mente at Stoltenbergrapporten gjorde grunnlaget for denne debatten mer konkret enn vanlig. Rapporten var et sentralt tema på møtet mellom presidiet og utenriksministrene under sesjonen. Imidlertid syntes han rapporten inneholdt enkelte problematiske forslag. Han henviste til Skarphéðinsson spørsmål om nordisk deltakelse i Islands luftovervåkning og mente det var realistisk å konstatere at det ikke finnes muligheter for deltakelse fra samtlige nordiske land i et slikt oppdrag. Han trakk også frem at rapporten ikke sier noe om kostnader, der han pekte på finanskrisen som preger verden i dag. Han la til at rapporten kunne handlet mer om spørsmålene omkring Østersjøområdet. Avslutningsvis nevnte han ambassadesamarbeidet og opplyste at Nordisk Råd arbeidet med området allerede før Stoltenbergrapporten. Han konstaterte at det burde foreligge en langsiktig ambisjon innen arbeidet, ikke bare felles ambassadebygninger, men også innen geografisk arbeidsdeling.

6.7 Spørretime med samarbeidsministrene

Spørretimen med samarbeidsministrene er et fast innslag på Nordisk Råds sesjon. Kulturminister Anniken Huitfeldt møtte i stedet for samarbeidsminister Rigmor Aasrud og representerte den norske regjeringen. Det ble i alt stilt 22 spørsmål fra rådets medlemmer.

Torgeir Trældal (FrP) tok opp at den norske regjeringen vurderer å stenge fire jernbanestasjoner på Ofofbanen som går mot riksgrensen mot Sverige. Han spurte den svenske samarbeidsministeren hva hun mener om måten den norske regjeringen gjør dette på og om hva samarbeidsministeren kan gjøre for å legge press på den norske regjeringen, slik at grensen ikke stenges.

Cristina Husmark Pehrsson svarte at hun ville ta med spørsmålet til den ansvarlige for slike spørsmål i den svenske regjeringen, og anmodet Trældal å komme med et skriftlig spørsmål.

Janne Seurujärvis (Finland) spurte Anniken Huitfeldt om utviklingen i Norges forskningsarbeid vedrørende ambisjonen om at Norge skal bli karbonnøytral før år 2030 og hvordan de nordiske landene sammen kan arbeide om dette spørsmålet.

Til dette svarte Huitfeldt at den norske regjeringen har satt klare ambisjoner for å nå målet. Det har

blitt gjort gjennom en avtale med flere partier i det norske storting. Hun svarte at nordisk samarbeid på forskningsfronten, prioritert klimaforskningen, vil være viktig.

Per-Kristian Foss (H) stilte spørsmål til den islandske samarbeidsministeren om hvorfor Island ikke har gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island.

Den islandske samarbeidsministeren Katrín Jakobsdóttir svarte at Island har en stor mulighet til å gjøre noe med dette i lys av banksektorens kollaps året før, og at Island er i gang med å gjenoppbygge en ny banksektor med nytt reglement. Hun svarte videre at regjeringen er orientert om problematikken og hvordan lovgivningen medvirker til grensehindre. Island vil ta fatt på lover og regelverk for den islandske banksektoren.

Jan Lindholm (Sverige) stilte spørsmål til kulturminister Huitfeldt om jernbaneforbindelsen mellom Norge og Sverige og mente at den største utfordringen innen klimaområdet er transportsektoren. Lindholm spurte om når vi får et ekspress tog mellom Stockholm og Oslo. På spørsmålet svarte ministeren at det er avgjørende å få til mer på jernbanelinjen for å løse klimautfordringene vi står overfor, og at det har vært et prioritert område for den norske regjeringen. Investeringene til jernbane har økt, og det vil få konsekvenser for den norsk-svenske jernbanen. Den daglige togforbindelsen mellom Oslo og Stockholm skal styrkes.

Alf Egil Holmelid (SV) tok opp det svenske forsvarets rett til å overvåke all tele- og datatrafikk inn og ut av Sverige. Han opplyste om at 80–90 pst. av norsk datatrafikk også går gjennom Sverige og blir overvåket. Han lurte derfor på om den svenske ministeren vil gjøre noe for at norske borgere får rettssikkerhet i forbindelse med det svenske forsvars overvåking.

Til dette svarte Cristina Husmark Pehrsson at hun tror alle vet hvor viktig det er å kunne drive en forsvarsetterrettningsvirksomhet av god kvalitet, men at det må skje i en balanse mellom individets integritet og behovet for god informasjon, som alle land trenger.

Göte Wahlström (Sverige) ønsket svar på om Norge har en bedre situasjon når det gjelder barnefattigdom enn de øvrige nordiske landene. Kulturminister Anniken Huitfeldt svarte at barnefattigdom henger sammen med foreldrenes aktivitet i arbeidsmarkedet og at tiltakene handler om å holde folk i arbeid. Forskjellen er stor mellom dagens generasjon barn og barn tidligere, og for å delta på mange aktiviteter i dag koster det penger. Regjeringens arbeid handler derfor om å bidra til at flere voksne kommer i arbeid og å inkludere barn og unge på fritidsarenaen.

6.8 Menneskehandel og likestilling

Den islandske sosial- og forskningsminister, Árni Páll Árnason, presenterte redegjørelsen om initiativer og innsatser i Nordisk Ministerråd til å bekjempe menneskehandel.

Redegjørelsen ble tatt godt imot, og i den etterfølgende debatt var det enighet om viktigheten av å fortsatt holde menneskehandelsproblematikken høyt på dagsordenen i Norden. Samarbeid med Nordvest-Russland og Baltikum er også viktig på dette området, og det nordisk-baltiske kunnskapsnettverket for politikvinner er et eksempel på dette.

Tiltak for å sikre ofrene, fokus på den skyhøye profitten hos bakmennene, samt ønske om en ordening hvor hotell garanterer at de ikke medvirker til prostitusjon, var ting som ble tatt opp i debatten.

Árni Páll Árnason presenterte så ministerrådets redegjørelse om likestilling. Norden ligger langt fremme når det gjelder likestilling mellom kjønnene, men vi har ennå arbeid som gjenstår. I Nordisk Ministerråd har man satt seg interne mål om å identifisere og integrere relevante likestillingsperspektiv innen 2012. Nordisk Ministerråd skal fremstå som et fyrtårn for likestilling. Kjønn- og likestillingsperspektivet må også ivaretas i ministerrådets globaliseringsstrategi.

Flerkulturelle samfunn i Norden gir nye utfordringer for likestillingsarbeidet, f.eks. sosial kontroll som utøves mot unge jenter og gutter i innvandrer-miljøene.

I den påfølgende debatten ble lagt vekt på at man ikke måtte «hvile på laurbærene» selv om man har kommet relativt langt på likestillingsområdet i Norden. Det er ennå en vei å gå før man har oppnådd like lønn mellom kjønnene. Likestillingsarbeidet internt i Nordisk Ministerråd er positivt, men sekretariatet preges ennå av at det er en overvekt av menn i ledende stillinger og en overvekt kvinner blant sekretærene.

Medlemsforslag om barn som offer for menneskehandel (A 1449/medborgar) og Medlemsforslag om gemensam nordisk krafthandling mot narkotika (A 1467/medborgar) ble vedtatt.

6.9 Forskning og utdanning

Den danske samarbeidsminister, Bertel Haarde, redegjorde på vegne av ministerrådet, om strategien for utdannings- og forskningsområdet 2008–2010 (Dokument 11). Haarde viste til målene for hele utdannings- og forskningsområdet, fra barnehage til universitet, fra språk til it-politikk. Samarbeidet omfatter hele Norden og de nordiske lands samarbeid med EU, de baltiske land og Russland. Haarde var forventningsfull til globaliseringsinitiativene som de nordiske statsministrene står bak, og viste spesielt til «Toppforskningsinitiativet», og på utdanningsiden

«Fremme av høyere utdanning i Norden», samt «God opplæring til unge og voksne».

Haarde redegjorde også for oppfølgingen av språkdeklarasjonen basert på landrapporter fra de nordiske land og selvstyrte områder (Dokument 10). I forbindelse med arbeidet for å styrke barn og unges nordiske språkforståelse viste Haarde til en nordisk språkkampanje med oppstart i 2010. Kampanjen skal gi lærerne redskaper i undervisningen av nordiske språk og kultur. Haarde viste til en rekke andre tiltak som allerede er satt i verk for å styrke den nordiske språkforståelsen blant barn og unge, eksempelvis nordiske språkpiloter, og en nordisk språkkanon. Haarde understreket at det danske formannskapslandet vil ha fokus på oppfølgingen av språkkonvensjonen i 2010.

Til behandling under dette punktet lå også medlemsforslag fra Nordisk Råds kultur- og utdanningsutvalg om økt forskningssamarbeid i og om den nordlige regionen (A 1474/ Kultur), medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/ kultur), utvalgsforslag om kultur i skolen (A 1469/ kultur), samt utvalgsforslag om nordisk samarbeid om de små håndverksfag/kulturfag (A 1473/kultur).

Kultur- og utdanningsutvalget, ved talskvinne Katrin Dahl Jacobsen, var fornøyd med ministerrådets strategi på utdanningsområdet, men ønsket enda sterkere innsats for å motkjempe frafall blant ungdom under utdanning. Dahl Jacobsen understreket viktigheten av å gå bak problemet og ha mennesket i fokus. Dahl Jacobsen ønsket sterkere fokus på bl.a. tospråklige elever og lesesvake elever, der man ser på komparative analyser i nordiske skoler og mer forskning for å oppnå bedre løsninger på frafallsproblematikken. Utvalget ønsker derfor en ny meddelelse fra ministerrådet på rek. 31/2008 til neste sesjon.

Katrin Dahl Jacobsen etterlyste på vegne av Kultur- og utdanningsutvalget også en evaluering av NORIA-konseptet, der man ser på det horisontale samarbeidet og synergien mellom forskning, næringsliv og innovasjon, og hva som blir gjort for å sikre et tverrfaglig fokus. Evalueringen kan ifølge Dahl Jacobsen munne ut i en ny hvitbok om forsknings- og innovasjonssamarbeid, og bli diskutert ved neste sesjon.

Dahl Jacobsen tok også til orde for en konferanse om den femte frihet, som kan gjøre det lettere for forskere og studenter og lærere å krysse Nordens og EUs indre grenser.

Flere av utvalgets medlemmer viste til viktigheten av å styrke forskningssamarbeidet i og om den nordlige regionen, og mente de nordiske land i enda sterkere grad burde støtte opp om og gjøre nytte av det nettverket av universiteter og høyskoler som Ark-tisk universitet utgjør.

6.10 Velferd og kultur

Til behandling under dette dagsordenspunkt lå følgende saker: ministerrådsforslag om omdanning av NIOM til et nordisk samarbeidsorgan (B 264/velferd), redegjørelse om status for handlingsplanen for kost og mosjon (Dokument 16), utvalgsforslag om hvordan skape et inkluderende og bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd), utvalgsforslag om forbrukerpolitisk nettverk (A 1478/næring), medlemsforslag om trafikkinfrastruktur i Midt-Norden (A 1458/næring), utvalgsforslag om oppfølging av kulturreformen (A 1481/kultur), utvalgsforslag om opphavsrett (A 1482/kultur), samt utvalgsforslag om nordisk støtteordning for utvikling av computerspill (A 1475/kultur).

Den islandske helseministeren Árni Páll Árnason ga en orientering om omdannelsen av Nordisk Institutt for odontologiske materialer til et nordisk samarbeidsorgan, med virkning fra 1. januar 2010. NIOM ble etablert i 1972 og dets fremste oppgaver er å sikre at de materialer som brukes i tannpleien i Norden, er sikre og hensiktsmessige både for pasienter og tannpleiepersonalet. Hensikten med å gjøre omorganiseringen er å styrke NIOMs muligheter for en sterkere faglig forankring i et nasjonalt forskningsmiljø. NIOM skal være eid av Norge og etableres ved universitetet i Oslo. Selv om NIOM formelt sett blir nedlagt som nordisk institusjon, vil NIOM ifølge Árnason fortsette med å opprettholde en sterk og tydelig nordisk profil.

Ministerrådets handlingsplan for kost og mosjon ble godt tatt imot av Nordisk Råds medlemmer. Folketingsmedlem Marianne Kierkemann viste til at Velferdsutvalgets hovedtema for 2010 om hvordan man skaper god livskvalitet for eldre i Norden, godt kan ses i sammenheng med denne rapporten, og likeledes et medlemsforslag initiert av riksdagsmedlem Anita Brodén om økt satsing på friluftsvirksomhet for barn og unge. Alltingsmedlem Siv Friðleifsdóttir viste til WHO's fremtidige mål om reduksjon av inntak av mettet fett og transfett, på grunn av helseskader og dødelighet. Friðleifsdóttir mente Nordisk Råd burde stå sammen i en felles oppfordring til de nordiske lands regjeringer om å vedta samme lov som Danmark, om maksimalt 2 prosent transfetttilsetning i maten.

Velferdsutvalget, ved talsmann Göte Wahlström, la frem utvalgets forslag om hvordan skape et inkluderende og bærekraftig arbeidsliv. Etterfølgende taler, folketingsmedlem Line Barfod, mente at det var viktig å se på hvordan de nordiske land kan få bukt med den stigende ungdomsarbeidsløsheten.

Folketingsmedlem Henrik Dam Kristensen la på vegne av medborger- og forbrukerutvalget, frem forslaget om å opprette et forbrukerpolitisk nettverk, i mangel av et nordisk forbrukerministerråd. Forbru-

kerministerrådet ble nedlagt etter omorganiseringen i 2006, tross protester fra Nordisk Råd.

Gunnilla Tjerneberg var Kultur- og utdanningsutvalgets talskvinne på utvalgsforslaget om oppfølgingen av den nordiske kulturreformen. Kulturreformen ble gjennomført i 2007, og Tjerneberg viste til at forslagene fra utvalget var basert på utvalgets erfaringer og dialog med profesjonelle og amatører innen kulturverdenen. Utvalgets forslag tar for seg noen forbedringer av den nye strukturen, deriblant forslag for å sikre at amatørkulturen ikke faller mellom to stoler i de nordiske støtteordningene.

Mats Johansson var kultur- og utdanningsutvalgets talsmann for utvalgsforslaget om opphavsrett. Gjennom forslaget ønsker Nordisk Råd å lage en plattform for den fortsatte debatten om opphavsretten, som er så sentral for kulturutøvere og kulturskaperne som skal leve av det de produserer og som i dag er truet av den illegale fildelingen på Internett. Kultur- og utdanningsutvalget vil i tiden fremover ha ekstra fokus på dette området.

Riksdagsmedlem Monica Green var kultur- og utdanningsutvalgets talskvinne på utvalgsforslaget om computerspill. Green oppfordret de nordiske ministrene til å fortsette støtten til utviklingen av nordiske pedagogiske og kvalitetsmessige gode data-spill, slik at det ikke kun blir de kommersielle kreftene som får utvikle spillene i fremtiden.

6.11 Planer og budsjett for det nordiske samarbeidet 2010

Nordisk Ministerråds budsjett for 2010 er på 899 MDKK. Midlene brukes til det samarbeidet som landene på ulike områder er blitt enige om. Ministerrådet beslutter om den totale budsjetttrammen, mens Nordisk Råd, ifølge Helsingforsavtalen, kan påvirke innholdet i budsjettet. I sin innstilling til budsjettforslaget understreket presidiet nok en gang viktigheten av at de politiske prioriteringene bedre bør synliggjøres gjennom budsjettet. Videre at de ulike fagministrene bør koples inn i budsjettprosessen og at relevante fagministerråd diskuterer budsjettet med motsvarende utvalg i Nordisk Råd. Det vil gi en bedre forankring av budsjettet i hele rådsorganisasjonen. Hans Frode Kielland Asmyhr påpekte at for å ha en god budsjettprosess må alle parter i Nordisk Råd bli hørt i den prosessen, slik at man også får forankret de vedtak som gjøres i forbindelse med budsjettet, i hele Nordisk Råd. Etter hans oppfatning var det ikke etablert noen gode og faste rutiner for at de partier som står utenfor partigruppene, kan komme med innspill til budsjettarbeidet.

I en protokolltilførsel fra den konservative partigruppen ble det foreslått besparelser i ministerrådets budsjett på 18 MDKK.

Nordisk Råds eget budsjett er på om lag 30 MDKK, og brukes til å finansiere rådsorganisasjonens virksomhet. I budsjettet inngår også overføringer til partistøtte, Ungdommens Nordiske Råd og journaliststipendier. De nordiske land bidrar til finansieringen av samarbeidet etter en fordelingsnøkkel som gjør bidragene proporsjonalt med hvert lands bruttonasjonalinntekt. Norges andel for 2010 er 28,1 pst. Norges bidrag til Nordisk Ministerråds budsjett bevilges over Utenriksdepartementets budsjett etter samme fordelingsnøkkel, mens bidraget til den parlamentariske delen av samarbeidet kommer fra Stortingets budsjett.

6.12 Nordisk Råds priser

Nordisk Råds musikkpris ble første gang utdelt i 1965, og deretter annethvert år. I 1990 ble det besluttet at den skulle deles ut hvert år, hvert annet år for det skapende musikkområdet, til et verk eller en komponist, og annethvert år til en utøver på musikkområdet.

I 2009 gikk prisen til den finske musikeren og stjerneklarinetisten Kari Kriikku. Temaet for musikkprisen for 2009 var individuell musikkutøver eller -gruppe, som eksperimenterer med nye uttrykksformer på tvers av forskjellige genrer, eller er banebrytende innen sin genre med et innovativt musikkuttrykk. Nominerte fra Norge var musikerne Arve Henriksen og Paal Nilssen-Love. Norsk medlem i bedømmelseskomiteen er komponist og musikkkritiker Synne Skouen.

Nordisk Råds litteraturpris ble opprettet i 1961, men først utdelt i 1962. Den norske forfatteren Per Petterson får Nordisk Råds litteraturpris 2009 for verket «Jeg forbanner tidens elv». Den norske forfatteren Øyvind Rimbereid var nominert for diktsamlingen Herbarium. Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen var professor Erik Bjerck Hagen og forfatteren Trude Marstein.

Nordisk Råds natur- og miljøpris ble opprettet i 1994. I 2009 gikk prisen til den svenske skolevirksomheten I Ur och Skur. I Ur och Skur er en modell for barnehager, som hjelper barn til egen utvikling ved hjelp av naturen.

De nordiske speiderorganisationene, inkludert den norske, var av de nominerte kandidatene.

Norsk medlem i bedømmelseskomiteen var Generalsekretær i Naturvernforbundet Tore Killingland. Suppleanter er stortingsrepresentantene Alvild Hedstein og Tore Nordtun.

Nordisk Råds filmpris tildeles manusforfattere, regissører og produsenter. I 2009 gikk filmprisen til den danske filmregissøren Lars von Trier og filmprodusenten Meta Louise Foldager for filmen Antichrist. Fra Norge ble regissør Rune Denstad Langlo og manusforfatter Erlend Loe nominert for filmen Nord.

Norske medlemmer i juryen er filmkritiker Le LD Nguyen og suppleant Øyvor Dalan Vik.

Samtlige nordiske priser er på 350 000 danske kroner og ble delt ut i Stockholm forbindelse med Nordisk Råds 61. sesjon.

Fra og med 2011 har den norske delegasjonen overtatt sekretariatsansvaret for Nordisk Råds natur- og miljøpris

7. Presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen

7.1 Presidiet

Presidiet består av 13 medlemmer fordelt mellom de fire nordiske partigrupper i Nordisk Råd, samtidig som alle land er representert. Presidiet behandler de overgripende politiske saker, den generelle retning og utvikling av rådets virksomhet samt har ansvaret for at rådets virksomhet er i takt med virksomheten i de nasjonale parlament. Presidiet er ansvarlig for kontakten med andre internasjonale organisasjoner. Presidiet behandler saker som berører utenriks- og sikkerhetspolitikk. Presidiet behandler budsjettet for Nordisk Ministerråd.

Norge var representert i presidiet i 2009 frem til 30. september 2009 ved Berit Brørby, Dagfinn Høybråten, Inge Lønning og Rolf Reikvam. Etter Stortingsvalget har Bendiks H. Arnesen, Dagfinn Høybråten og Per-Kristian Foss møtt i presidiet. President for 2009 var Sinikka Bohlin, Sverige, med Kent Olsson som sin visepresident. Ved Nordisk Råds sesjon i oktober 2009 i Stockholm ble Helgi Hjörvar (sosialdemokratiske gruppe), Island valgt som president for 2010 med Illugi Gunnarsson (konservative gruppe) som visepresident.

I annet halvår 2009 har presidiet holdt 3 møter. Ved møtet 30. september 2009 i Mariehamn drøftet presidiet oppfølging av Thorvald Stoltenbergs rapport om nærmere nordisk samarbeid om samfunnsikkerhet og utenriks- og sikkerhetspolitikk. Etter fremlagt forslag fra Inge Lønning entes presidiet om retningslinjer for det videre samarbeid på dette området. Fellesmøtet for alle medlemmer av Nordisk Råd drøftet temaet «Norden og internasjonal konflikt-handtering». Det ble holdt innlegg av tidligere president Martti Ahtisaari og tidligere utenriksminister Thorvald Stoltenberg. På dette og senere møter drøftet presidiet medlemsforslag om nordisk granskning av EUs grønn- og hvitbøker og medlemsforslag om endring av formannskapsrotasjonen i Nordisk Ministerråd og i Nordisk Råd.

I forbindelse med sesjonen i Stockholm hadde presidiet møte med de nordiske utenriksministre hvor temaene var Stoltenberg rapporten, Østersjø-samarbeidet og et eventuelt nordisk informasjons-

kontor i Minsk. Presidiet møte med de nordiske statsministre ble avlyst. Presidiet holdt også et møte med de nordiske samarbeidsministre. Hovedtemaene var forankring av rådets rekommandasjoner i det nasjonale lovgivningsarbeidet, nordisk kontor i Minsk, budsjettprosessen mellom ministerrådet og rådet samt ratifisering av språkdeklarasjonen.

I tilknytning til sesjonen hadde presidiet et møte med representanter for Statsdumaen og Føderasjonsrådet samt fra Parliamentary Association of North West Russia. På møtet ble drøftet en nordisk-russisk rundebordskonferanse i Bergen i mai 2010, konferanse for nordiske og russiske unge politikere i Kirkenes i mars 2010 samt studiebesøk av russiske parlamentarikere til Oslo og Helsingfors i februar 2010 og studiebesøk av nordiske parlamentarikere til Russland i mai 2010. Presidiet hadde også møte med Vestnordisk råd. På presidiemøtet 27. oktober fikk presidiet en redegjørelse av den islandske finansminister Steingrímur J. Sigfússon om den økonomiske og politiske situasjon i Island. Presidiet avga en uttalelse til de nordiske lands regjeringer angående FNs klimatoppmøte i København i desember.

I forkant av møtet 9. desember i Jevnaker ble det holdt et internt seminar om utenriks- og sikkerhetspolitikk. På dette møtet og senere møter ble drøftet et medlemsforslag om forsterket kontinuitet i Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds sekretariater. Presidiet har fulgt opp tidligere vedtak om miljøpolitikk for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Presidiet har besluttet å betale CO₂-avgifter for flyreiser til Nefco, et nordisk miljøfinansieringsselskap hvis fremste mål er å fremme investeringer av nordisk miljøinteresse i Sentral- og Øst-Europa. Presidiet avga på forslag fra Miljø- og naturressursutvalget en uttalelse til EU-kommisjonen vedrørende kommisjonens grønn-bok av april 2009 om reform av den felles fiskeripolitikk.

I første halvår 2010 har presidiet holdt tre møter. I forkant av Nordisk Råds møter 26.-27. januar i København ble det holdt et møte den 25. januar mellom nordiske og baltiske parlamentarikere hvor man ble enige om å opprette en uformell nordisk-baltisk avdeling innen Verdenbankens nettverk for parlamentarikere. Fra delegasjonen deltok Per-Kristian Foss.

På Nordisk Råds møter ble det holdt et fellesmøte hvor den danske samarbeidsminister Bertel Haarder redegjorde for det danske formannskapsprogram «Norden i fremdrift» for Nordisk Ministerråd i 2010. Rådets president redegjorde for det islandske formannskapsprogram for Nordisk Råd i 2010. Presidiet møtte Foreningen Nordens Forbund hvor følgende tema ble drøftet: Tredje sektors rolle i det nordiske samarbeidet, språkforståelsen i Norden, formene for samarbeidet mellom forbundet og Nordisk Råd. Presidiet drøftet på dette og senere møter medlemsfor-

slaget A 1485/presidiet om en gjennomgang av Helsingforsavtalen.

Presidiet møtte samarbeidsministrene 18. februar i Vilnius. Temaene for møtet var ministerrådets budsjett for 2011, globaliseringsarbeidet og grensehindringssamarbeidet. Det ble også holdt et møte på «European Humanities University» hvor Rådets president holdt en tale. Fra delegasjonen deltok Per-Kristian Foss.

Ved Nordisk Råds møter 13.–14. april i Oslo ble det holdt to parallelle fellesmøter, det ene som et trilateralt møte mellom Nordisk Råd, Baltisk forsamling og Benelux interparlamentarisk råd, og det andre som et seminar om «Innovasjon og bærekraftig vekst i Norden». Presidiet drøftet på dette og senere møter medlemsforslaget A 1493/presidiet om en større markering av Nordens dag 23. mars. Presidiet drøftet EUs direktivforslag om harmonisering av konsumentpolitikken i EU. Presidiet drøftet etter forslag fra den norske delegasjon å flytte sesjonen i 2013 som skal holdes i Oslo, til enten året før eller året etter på grunn av stortingsvalget i 2013. Presidiet avslø henvendelsen. Presidiet konstaterte at Nordisk Ministerråd, etter forslag fra Nordisk Råd, vil holde en arktisk konferanse i København 26. mai 2010.

De nordiske statsministre avholdt sitt «Globaliseringsforum» 20. mai i Snekkersten. Temaene var Norden som lavenergisamfunn og Norden som grønt teknologilaboratorium. Fra Rådets side deltok Rådets president og Per-Kristian Foss, globaliseringsrapportør. Rådets president deltok på møte med de nordiske statsministre 21. mai.

På sitt møte 29. juni i Reykjavik redegjorde Erkki Tuomioja, rapportør for samfunnsikkerhet, om arbeidet på området og oppfølging av Stoltenbergrapporten. Per-Kristian Foss fremla et forslag til en globaliseringsstrategi for Nordisk Råd som ble vedtatt av presidiet.

Nordisk Råds fellesbudsjett i 2010 er på 30,66 mill. DKK (uendret fra 2005). Landenes betalingsandel bestemmes etter en særskilt fordelingsnøkkel som baserer seg på landenes andel av den samlede bruttonasjonalinntekt for de nordiske land. Fordelingsnøkkelen utarbeides av de nordiske lands finansdepartement og foreligger som oftest i mai før budsjettåret. Stortingets andel i 2010 er på 28,1 pst. (27,4 pst. i 2009). Andelen for 2011 blir 29,0 pst. Rådets felles sekretariat er i København og har for tiden om lag 20 ansatte. Tidligere minister, Jan-Erik Enestam, Finland, er direktør for sekretariatet.

7.1.1 *Presidiets arbeidsgrupper*

Presidiet har ansvaret for samordningen av Nordisk Råds behandling av Nordisk Ministerråds budsjettforslag som for 2010 er på 900 mill. DKK, og for ministerrådets planer for det nordiske samarbeidet,

Presidiet har nedsatt en arbeidsgruppe med ett medlem fra hver av rådets fire nordiske partigrupper. Leder er Marion Pedersen (midtgruppen). Land som ikke blir representert i partigruppene, kan delta som observatør. Per-Kristian Foss representerer delegasjonen i denne egenskap.

Presidiet har utsett Dagfinn Høybråten som rapportør for grensehindersamarbeidet samt som kontaktperson i forhold til dialogen med Hviterussland. Per-Kristian Foss ble utsett som rapportør for globaliseringsarbeidet og har til sin hjelp en liten arbeidsgruppe med representant fra hver partigruppe.

Kent Olsson (Sverige) ble utsett som observatør i Vestnordisk råd, Niels Sindal (Danmark) som observatør i Arktisk parlamentarisk komité, Sinikka Bohlin (Sverige) som rapportør for norlige dimensjon og samarbeidet med Parliamentary Association of North West Russia (PANWR) og Erkki Tuomioja (Finland) som rapportør for samfunnsikkerhet. Hanne Agersnap (Danmark) og Christina Gestrin (Finland) ble utsett som rådets representanter i Østersjøens parlamentarisk komité.

7.1.2 *Presidiets internasjonale kontakter*

Nordisk Råd har tette kontakter med Nordens nærområder gjennom observatørskap i Arktisk parlamentarisk komité, deltakelse i parlamentarisk Østersjøkomité, tett samarbeid med Baltisk forsamling, koordinerende rolle i Barents parlamentarisk samarbeid, nært samarbeid med Parliamentary Association of North West Russia samt kontakter med Russlands parlaments Statsduma og Føderasjonsråd.

Nordisk Råd har i begynnelsen av 1900-tallet gjennomført utvekslingsprogram for baltiske og russiske parlamentarikere. En gruppe på om lag 20 russiske politikere besøkte i begynnelsen av februar 2010 Oslo og Helsingfors som ledd i dette utvekslingsprogrammet.

Etter invitasjon fra PANWR deltok rådet med 15 representanter på studietur til Leningrad region og Kaliningrad 16.–21. mai 2010. Fra norsk side deltok Hans Frode Asmyhr, Sonja Mandt, Torgeir Trældal, Jorodd Asphjell og Peter N. Myhre.

Nordisk Råd og delegasjonen arrangerte det andre forum for unge politikere fra Nordvest-Russland og de nordiske land i Kirkenes 22.–24. mars 2010. Forumet ble ledet av Johan Linander, medlem av rådets presidium. Fra norsk side deltok Anna Ljunggren. Hovedtemaer var unges muligheter til å reise og kommunisere i en globalisert verden samt regionale utfordringer i forhold til infrastruktur, klima og miljø. Forumet vedtok en resolusjon.

Nordisk Råd og delegasjonen holdt en rundebordskonferanse med russiske parlamentarikere i Bergen 25.–27. mai 2010. Temaene var miljøvennlig og sikker energiproduksjon med fokus på offshore

produksjonen. Det ble gjort et besøk på Osebergplattformen. Møtene ble ledet av Per-Kristian Foss og Dagfinn Høybråten med avsluttende kommentar fra rådets president, Helgi Hjörvar. En av innlederne på konferansen var Per Rune Henriksen. Konferansen vedtok et sluttokument.

Sinikka Bohlin, presidiets rapportør om samarbeidet med PANWR, deltok på organisasjonens møte 30. november–1. desember i Vologda samt på møtet 3.–4. juni i Arkhangelsk.

Rådets president deltok på Baltic Development Forums toppmøte, Vilnius 1.–2. juni. Et viktig tema var forholdet til EUs østlige naboer. Rådets president holdt innlegg om den nordlige dimensjon og især samarbeidet med Russland. Toppmøtet i 2011 blir i Polen som da har formannskapet i EU.

Presidiet var representert på Baltisk forsamlings visjonsseminar i Vilnius 17.–18. september 2009. Fra delegasjonen deltok Inge Lønning.

Presidiet var representert på Baltisk forsamlings årsmøte i Vilnius 26.–28. november. Fra delegasjonen deltok Per-Kristian Foss. Både Baltisk forsamling og Baltic Council (regjeringenes samarbeidsorgan) besluttet at samarbeid med de nordiske land er deres første prioritet.

Den 17. februar 2010 ble det i Vilnius holdt et møte mellom Nordisk Råd og Baltisk forsamlings presidier. Et felles arbeidsprogram for 2010 ble vedtatt. Fra delegasjonens side deltok Per-Kristian Foss.

Nordisk Råd var representert på Baltisk forsamlings sikkerhetspolitiske seminar i Riga 14. mai. Underliggende tema for seminaret var Stoltenbergreporten. De tre baltiske forsvarsministre deltok. Tidligere stortingsrepresentant Inge Lønning deltok som foredragsholder.

I forbindelse med Nordisk Råds møter i Oslo 13.–14. april 2010 ble det holdt et trilateralt seminar mellom Nordisk Råd, Baltisk forsamling og Benelux interparlamentariske råd over temaet «Arbeidskraft og finanskrisen». En av innlederne var arbeidsminister Hanne Bjurstrøm. Det seneste trilaterale møte ble holdt i 2008.

Rådets president deltok på Benelux interparlamentariske råd møte 18.–19. juni i Brussel.

Rådets president og Kent Olsson, presidiets rapportør om Vestnordisk råd, deltok på Vestnordisk råd temakonferanse om havmiljø med fokus på de vestnordiske lands forskjellige fiskeriforvaltningssystemer 7.–10. juni på Island og Færøyene. Presidenten deltok også på Inuit Circumpolar Council's møte 28. juni–2. juli i Nuuk.

7.1.3 *Presidiets dialog med Hviterussland*

Presidiet har i samråd med Baltisk forsamling i 2007 innledet en dialog med parlamentet i Minsk og med hviterussiske partier som ikke er representert i

parlamentet. Den 10.–12. september 2009 avla en delegasjon et besøk i Minsk og Vitebsk. Delegasjonen besto av rådets president Sinikka Bohlin og visepresident Kent Olsson samt Rolf Reikvam. Disse hadde et møte i parlamentet, møtte også viseutenriksminister Valery Vonetsky, samt hadde møter med representanter for opposisjonspartiene og frivillige organisasjoner.

Den 14.–15. januar 2010 var det et kontaktmøte i Minsk mellom Dagfinn Høybråten og henholdsvis representanter for parlamentet, for partier i opposisjon og for frivillige organisasjoner. Formålet med møtet var å forberede det kommende seminar i mars som for første gang skulle holdes i Minsk.

Det fjerde seminaret i dialogen ble holdt i Minsk 22.–23. mars 2010 og ble ledet av Dagfinn Høybråten. Fra delegasjonen deltok for øvrig Per-Kristian Foss og Per Rune Henriksen. Temaene for seminaret var «Hvorfor har den nordiske modell vært så vellykket?» og «EUs østersjøstrategi: utfordringer og muligheter».

Den 3.–4. juni ble det holdt et ungdomsforum i Vilnius med deltakere fra Ungdommens nordiske råd og unge politikere fra Hviterussland og de baltiske land. Forumet ble ledet av Johan Linander (medlem av presidiet). Forumet vedtok et sluttokument.

Presidiet fastholder overfor Nordisk Ministerråd sitt forslag om å etablere et nordisk kontor i Minsk.

7.2 **Næringsutvalget**

Nordisk Råds næringsutvalg har ansvar for spørsmål som gjelder generelle rammebetingelser for økonomi og produksjon, næringspolitikk, indre marked, handel, fri bevegelighet, grensehindre, regional- og strukturstøtte, sysselsetting og arbeidsmarked, arbeidsmiljø, infrastruktur og kommunikasjoner, samt IT. Norske medlemmer av utvalget er Tone Merete Sønsterud, Torfinn Opheim, Torgeir Trældal, Alf Egil Holmelid og Per Olaf Lundteigen. Utvalget har hatt 5 møter i denne perioden, og på dagsordenen har stått spørsmål knyttet til infrastruktur og transport, energi og grensehinder. En mulig etablering av et felles nordisk pantsystem har utvalget også arbeidet med.

Næringsutvalgets leder har vært medlem av en styringsgruppe for ministerrådets tverrsektorielle prosjekt – KreaNord – et prosjekt som skal ivareta behovet for et felles nordisk utviklings- og policyarbeide, innen området kreative næringer. Næringsutvalget har behandlet et forslag om et nærmere romfartspolitisk samarbeid, og fremla til sesjonen 2009 en innstilling, der man rekommanderer Nordisk Ministerråd å ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressurovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må

også vurderes, slik at data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet.

På utvalgets møte i oktober 2009 sto den økonomiske situasjonen på Island i fokus, og utvalgets medlemmer fikk en omfattende orientering fra den islandske finansministeren. På januarmøtet 2010 i København fikk utvalget, sammen med Miljø- og naturressursutvalget, en orientering om mulighetene for et nordisk pant- og retursystem for drikkeemballasje, samt en orientering om en forskningsrapport om prissettingen på det nordiske elmarkedet. Sistnevnte tema ble fulgt opp på april møtet i Oslo, der representanter fra Nord Pool redegjorde for hvordan prisdannelsen på det nordiske markedet fungerte. På april møtet fikk utvalget også en orientering fra representanter fra Maritim Forum om forholdene for sjøtransport og redningssikkerhet i de arktiske områdene, spesielt nordøstpassasjen. Junimøtet 2010 fant sted på Færøyene, og temaene dreide seg om fiskeripolitikk, infrastruktur og innovasjon og nyskaping.

7.3 Miljø- og naturressursutvalget 2009–2010

Miljø- og naturressursutvalget (Miljøutvalget) har ansvaret for saker som angår miljø, jord- og skogbruk, fiske, energi og bærekraftig utvikling. Norske medlemmer i utvalget er Per Rune Henriksen (A), Sonja Irene Sjøli (H) og Oskar Jarle Grimstad (FrP). Henriksen var utvalgets leder i perioden 1. oktober–31. desember 2009.

Utvalget har hatt fem møter fra september 2009. Prioriterte temaer i utvalgets arbeid har vært følgende:

- Nordisk samarbeid om fiskeripolitikk i forhold til revisjonen av EUs felles fiskeripolitikk.
- Bekjempelse av Østersjøens eutrofiering (overgjødning), gjennomføring av HELCOMs østersjøhandlingsplan og EUs forventede forslag til en østersjøstrategi.
- Etablering av et nordisk/internasjonalt pantesytem for flasker og bokser.
- Regulering av rammene for naturressursutnyttelsen i Arktis i relasjon til klimaendringene.
- Nordisk samarbeid om sikring av det biologiske mangfold.
- Oppfølging av energi-, klima- og transportpolitikk, bl.a. i forhold til COP-15-møtet i 2009.
- Borgernes og de frivillige organisasjoners deltakelse i miljø- og klimapolitikken.

Under sesjonen i Stockholm i oktober 2009 hadde utvalget møte med miljøministrene, der en bl.a. diskuterte muligheter for nordisk samarbeid om bevaring av det biologiske mangfoldet og håndtering av farlige kjemikalier.

Miljøutvalget og Næringsutvalget fikk på møtene i København 27. januar en presentasjon av forskningsoversikten «Hvor godt fungerer konkurransen på det nordiske elmarkedet». Bakgrunnen for orienteringen var vinterens høye elpriser, og at økt innsyn i prisdanningsmekanismene kan gi mer kunnskap om hvor godt konkurransen fungerer på elmarkedet og hva som styrer prisene. Denne saken ble fulgt opp av de to utvalgene den 14. april, i forbindelse med rådets møter i Oslo, og der representanter fra Nord Pool Spot ga en nærmere orientering om situasjonen. Utvalgsmedlem Oskar Jarle Grimstad framsatte for øvrig to skriftlige spørsmål til Nordisk Ministerråd, dels om ministrene vil diskutere større transparens for å sikre nødvendig innsyn i krafthandelen, dels om ministrene vil undersøke muligheter for en bedre koordinering ved stopp i større kraftverk for å unngå produksjonsbortfall. Det forelå svar fra ministerrådet i forkant av Oslo-møtene. Under rådets møter i april arrangerte Miljøutvalget og Næringsutvalget også et felles møte om Nordpassasjen i Arktis, der det ble gitt en orientering om aktuelle sikkerhetsproblemer for sjøtransporten i disse områdene som følge av klimaendringene. I tillegg arrangerte Kultur- og utdanningsutvalget, Næringsutvalget og Miljøutvalget et felles seminar om innovasjon og bærekraftig vekst i Norden: Hvordan kan nordisk samarbeid bidra til bærekraftig innovasjon og verdiskapning i Norden? Avslutningsvis under april møtene arrangerte Miljøutvalget et internt miniseminar om framtidens jord- og skogbruk.

Grensehinderforum har fått utarbeidet en rapport om muligheter for et nordisk pantesytem for flasker og bokser. Rapporten forelå 1. juni 2010, og konkluderer med at det for tiden ikke finnes støtte til et felles nordisk system eller andre samarbeidsformer, som innebærer at forbrukerne kan få pant for emballasjen i alle nordiske pantesytemer.

Per Rune Henriksen representerte Miljøutvalget på et rundebordsmøte i Bergen 25.–27. mai mellom Nordisk Råd og føderale russiske parlamentarikere, der temaet var miljøvennlig energiproduksjon med fokus på flytende havvindmøller, gasskraftverk med CO₂-rensing og lagring av CO₂.

Sommermøtet ble avholdt på Svalbard 29. juni–2. juli parallelt med Kultur- og utdanningsutvalgets møte. I Longyearbyen fikk de to utvalgene en felles presentasjon om Sysselmannens virksomhet, Svalbards Universitetssenter/UNIS, Nordforsk/nordisk samarbeid om forskning og forskerutdanning samt om University of the Arctic/Uarctic. De to utvalgene hadde deretter separate turopplegg til Ny-Ålesund, og der det ble gitt presentasjoner av virksomheten til selskapet Kings Bay, den forskningsrelaterte virksomheten på stedet samt Kongsberg Satellite Services/SvalSat. Under sommermøtet fikk Miljøutvalget

dessuten en orientering om Nordisk Genressurs-senter/NordGen og Svalbard Globale Frøbank.

7.4 Kultur- og utdanningsutvalget

Kultur- og utdanningsutvalget behandler spørsmål og utvikler politiske tiltak innenfor områdene kultur, utdanning og forskning, herunder saker om språksamarbeid, nye medier, kompetanseutvikling og innovasjon i utdanningene.

Utvalget ledes av folketingsmedlem Mogens Jensen (S), med folketingsmedlem Bente Dahl (RV) som nestleder. Norske medlemmer i Kultur- og utdanningsutvalget er: Olemic Thommessen (H), Gunn Olsen (A) og Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP).

Utvalget har det siste året arbeidet med bl.a. oppfølgingen av den nye strukturreformen for det nordiske kultursamarbeidet, opphavsrett på nettet, Public Service-samarbeidet i Norden, oppfølgingen av den nordiske språkdeklarasjonen og nordisk språkforståelse, kultur og innovasjon i utdanningene, nordisk forskningssamarbeid generelt og i våre nordområder.

Utvalget har i perioden september 2009 til juni 2010 hatt fem utvalgsmøter.

Nordisk forskningssamarbeid var tema i forbindelse med utvalgets møte på Åland i september 2009. Utvalget fikk en nærmere redegjørelse om Topp-forskningsinitiativet samt en orientering om forskningssamarbeidet i den nordlige regionen. Utvalget arrangerte også en høring om Copyright og opphavsrett på nettet i forbindelse med utvalgets forberedelser av et utvalgsforslag. En rekke eksperter på området var invitert som innledere.

I forbindelse med sesjonen i Stockholm den 27. oktober i 2009 hadde utvalget møter med de nordiske kulturministrene og de nordiske forsknings- og utdanningsministrene. På møtet med kulturministrene løftet utvalget opp et forslag om kultur i skolen, herunder forslag til en deklarasjon om barns rettigheter til kunst og kultur. I tillegg ble opphavsrett på nettet, computerspill, budsjettprioriteringer og formannskapsprogrammet for 2010 diskutert.

I forbindelse med møtet med utdannings- og forskningsministrene ble problematikken om frafall og restgrupper i ungdomsutdannelsene tatt opp. I tillegg ble samarbeidet om å bevare små håndverksfag i Norden diskutert, nordisk språkforståelse, styrking av de kulturelle fag i skolen, livslang læring og innovasjon i utdanningen. I januar hadde utvalget fokus på innovasjon, kreativitet og entreprenørskap i utdannelsen. Utvalget var blant annet på studiebesøk til lærerutdannelsen Metropol. Sammen med Næringsutvalget arrangerte utvalget et seminar om arbeidsliv, kompetanse og konkurransedyktighet.

Kultur- og utdanningsutvalget arrangerte i forbindelse med møtet i Oslo den 14. april et seminar om fremtiden for Public Service i Norden. I denne

forbindelse ble også forslag om en felles nordisk kulturkanal diskutert. Til stede på seminaret var blant annet den norske kringkastingssjefen, representanter for den fransk-tyske kulturkanalen ARTE, og medlemmer fra nordvisjonssamarbeidet. En egen arbeidsgruppe under kultur- og utdanningsutvalget arbeider videre med forslaget.

Kultur- og utdanningsutvalgets junimøter var lagt til Svalbard, der temaet var forskning og utdanning.

7.5 Velferdsutvalget

Velferdsutvalget arbeider med velferds-, sosial- og helsepolitiske saker. Utvalget ledes av alltingsmedlem Siv Friðleifdóttir fra Island, riksdagsmedlem Göte Wahlström fra Sverige er nestleder.

Norske medlemmer i utvalget er Sonja Mandt (A) og Vigdis Giltun (FrP).

Velferdsutvalget har det siste året arbeidet med spørsmål om psykiatriomsorg i Norden, kjønnslemlestelse av kvinner og barn, vold i nære relasjoner, grensehinderspørsmål, et bærekraftig og inkluderende arbeidsliv i Norden, et nordisk forbud mot transfett, tiltak for å hindre spredning av hiv, aids og multiresistent tuberkulose, eldreomsorg, Nordisk Ministerråds budsjett og de nordiske statsministrenes globaliseringstiltak.

Velferdsutvalget hadde fra juni 2009 til august 2010 totalt 5 møter.

På velferdsutvalgets møte den 30. september i Mariehamn var Nordisk Ministerråds avdelingssjef for helse og sosiale spørsmål, Kristian Birk, invitert for å redegjøre for Nordisk Ministerråds budsjett 2010.

Utvalget hadde møte den 27. oktober i Stockholm, i forbindelse med Nordisk Råds 61.sesjon.

Leder av Nordens Velferdssenter (NVC), Tone Mørk, var invitert for å redegjøre for senterets aktiviteter og fokusområder. NVC startet sin virksomhet i 2009 og er en institusjon under Nordisk Ministerråd, sosial- og helsesektoren og innehar også sekretariatsfunksjon for Nordisk Handikappolitisk råd (NHR).

Institusjonen retter sin virksomhet mot de utfordringer som den nordiske velferdsmodellen står overfor, som inkludering av utsatte grupper, likebehandling, sosial solidaritet og tilgjengelighet og kvalitet innenfor sosiale tjenester.

I forbindelse med velferdsutvalgets møte den 27. januar 2010 ble den danske ministeren for innenriks- og sosialsaker, Karen Ellemann, invitert for å få en orientering om det danske formannsskapsprogrammet for 2010 om helse og velferd. Ministeren reflekterte også rundt velferdsutvalgets hovedtema for 2010; «Hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden?»

Utvalget besøkte Højdevangs Sogns pleiehjem og Pleiesenteret Sølund i København kommune som

arbeider målrettet for å skape et godt, langt og sunt liv for beboerne.

Den 14. april arrangerte utvalget møte i Oslo. Den norske helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen var invitert til møtet for å gi en orientering om de strategiske innsatsene regjeringen gjør i Norge i forhold til utvalgets hovedtema 2010.

Utvalget besøkte hukommelsesklinikken ved Oslo universitetets sykehus der det foregår forskning, utredning/behandling av pasienter med symptomer på demens.

Utvalget la sitt sommermøte til Trondheim og Bergen kommune 28. juni–1. juli i forbindelse med arbeidet med hovedtemaet for 2010; «Hvordan skape bedre livskvalitet blant eldre i Norden». I Trondheim besøkte utvalget Øya Helsehus og Tempe helse- og velferdssenter. I Bergen fikk utvalget en orientering om kommunens overordnede pleie- og omsorgspolitikker av byråd for helse og inkludering, Meyer. Videre besøkte utvalget Løvåsen undervisningssykehjem som er et kompetansesenter for demens.

7.6 Medborger- og forbrukerutvalget

Arbeidsområdene til utvalget er menneskerettigheter, likestilling, demokrati, kriminalitet, forbrukerområdet, matvaresikkerhet, urfolkssaker, innvandring og integrasjon, og samarbeid mot rasisme.

De norske medlemmene av utvalget har vært Martin Kolberg, utvalgets nestleder (A), Per Arne Olsen (FrP), Michael Tetzschner (H) og Anna Ljunggren (A). Utvalgets leder har vært Ville Niinistö som representerer De grønne i det finske parlamentet.

I utvalgets fem møter fra 30. september 2009 til juli 2010 har det vært lagt vekt på forbrukerpolitikk, herunder EUs forslag til forbrukerdirektiv, kriminalomsorg og oppfølging av tema rundt minoriteter og selvstendighet.

I utvalgets møte på Åland 30. september 2009 ble det drøftet saker som en felles nordisk kraftsatsing mot narkotika, midlertidig personnummer ved opphold i andre nordiske land, samarbeid om migrasjonspolitikker og forbrukerpolitikk.

Under sesjonen i Stockholm deltok medlemmene i debatten etter ministerrådets to redegjørelser om likestilling og kampen mot menneskehandel.

På utvalgets møte i København 27. januar 2010 sto følgende saker på dagsordenen: felles nordisk panteordning, en ev. utvidelse av likestillingsbegrepet, lovgivning mot gebyrer på private pengeoverføringer i Norden og utvisning av nordiske statsborgere mellom landene. Den siste delen av møtet ble brukt til et temamøte om forbrukerpolitikk.

Møtet i Oslo 14. april fant sted i Halden fengsel. Utvalgets medlemmer fikk se det som kanskje er Eu-

ropas mest moderne fengsel og fikk en innføring i prinsipper for moderne kriminalomsorg som ligger til grunn for fengselets utforming.

På utvalgsmøtet ble følgende saker behandlet: Utvisning av nordiske borgere, utvidelse av innholdet i likestillingssamarbeidet i NMR og oppfølging av temamøte om forbrukerpolitikk.

Medborger- og forbrukerutvalgets sommermøte 2010 var lagt til Grønland. I Kangerlussuaq ble det holdt utvalgsmøte hvor bl.a. Henrik Dam Kristensen redgjorde fra møtet mellom utvalgets delegasjon og de nordiske MEP-er i Europaparlamentets fagkomité som behandler forbrukerdirektivet. Møtet var vellykket, både som modell for et fremtidig samarbeid mellom Nordisk Råd og Europaparlamentet, og konkret i saken om direktivforslaget.

Utvalget reiste videre til Ilulissat hvor man besøkte kommunen, politi, kriminalomsorgen og domstolen. Parlamentspresident Josef Motzfeldt orienterte om erfaringer med selvstyret.

7.7 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgaver er å utøve den parlamentariske kontrollen over den virksomheten som finansieres over Nordisk Ministerråds budsjett, inklusive de nordiske institusjonene, utføre særskilte kontrolloppgaver, kontrollere og godkjenne årsberetninger og revisjonsberetninger innen ministerrådets virksomhetsområde, samt granske rådets årsberetning og revisjonsberetning. Norsk medlem av komiteen har i perioden vært Per Rune Henriksen (A).

Kontrollkomiteen har visse faste oppgaver. Det er å granske den danske riksrevisjonens beretninger over Nordisk Ministerråds, Nordisk Råd og Nordisk kulturfonds regnskaper. Granskingen for 2009 har ikke ført til særlige merknader. På eget initiativ har kontrollkomiteen siden 2. halvår 2008 særskilt undersøkt Nordisk Ministerråds prosjektvirksomhet. Ved sesjonen i Helsingfors 2008 ble det vedtatt en rekommandasjon, der man ber Nordisk Ministerråd å fokusere på et mindre antall prosjekt, kalt profilsaker og som har stor nordisk nytte. I sin innstilling understreker kontrollkomiteen at ministerrådet bør foreta en mer kritisk gjennomgang av prosjektene og evaluere om man har nådd de politiske mål eller andre mål som er satt opp.

Kontrollkomiteen har i 2010 fortsatt granskingen av ministerrådets prosjektvirksomhet og følger opp den tidligere vedtatte rekommandasjonen, samt besøkt ministerrådets informasjonskontor i Kaliningrad for å sette seg inn i informasjonskontorenes rolle i det nordiske nærområdesamarbeidet.

8. Den nordlige dimensjon

Samarbeidet i den nordlige dimensjon er likeverdige partnerskap mellom EU, Island, Norge og Russland. Canada og USA er observatører. Formålet er å koordinere samarbeidet mellom disse aktørene i det nordlige Europa. Samarbeidet utøves gjennom partnerskap innen miljøsam arbeid, innen helsesamarbeid og velferd, innen transport og logistikk. Det er nå besluttet å etablere et partnerskap innen kultur. I den sammenheng var det en konferanse i St. Petersburg 19.–21. mai og hvor Nordisk Råd var representert.

Den første nordlige dimensjons parlamentarisk forum ble arrangert i februar 2009 i Europaparlamentet. Det andre forumet vil bli holdt i Tromsø i februar 2011.

9. Arktisk parlamentarisk samarbeid

Det arktiske parlamentarikersamarbeidet består av parlamentarikere fra de åtte arktiske landene (USA, Canada, Russland, og de fem nordiske) og Europaparlamentet.

Den 22. oktober 2009 vedtok Stortinget å opprette en ny delegasjon til Det arktiske parlamentarikersamarbeidet. Den nye delegasjonen består av 6 medlemmer og 6 varamedlemmer, og erstatter den tidligere ordningen i Stortinget, med ett medlem og ett varamedlem. Stortingets delegasjon til det arktiske parlamentarikersamarbeidet vil skrive en egen rapport om virksomheten.

10. Barents parlamentarisk samarbeid

Stortingets delegasjon til Nordisk Råd var vertskap for det andre forum for unge politikere fra Nordvest-Russland og Norden. Forumet fant sted i Kirkenes den 22.–24. mars 2010, og samlet rundt 50 unge politikere og ungdomsledere. Hovedtemaer som ble diskutert var unges muligheter til å reise og kommunisere i en globalisert verden, herunder visumspørsmål og utvekslingsordninger. I tillegg var regionale utfordringer i forhold til infrastruktur, klima og miljø på dagsordenen. Det ble vedtatt en egen resolusjon fra forumet som ble lagt fram på Nordisk Råds rundebordskonferanse mellom russiske og nordiske politikere i Bergen den 25.–27. mai samme år.

Arkhangelisk regionale дума vil være vertskap for et tredje forum for unge politikere i Arkhangelisk, våren 2011.

11. Det parlamentariske østersjø-samarbeidet

Formålet med det parlamentariske østersjø-samarbeidet er å fremme den parlamentariske dialogen i østersjøregionen, samt påvirke regjeringene i utviklingen av østersjø-samarbeidet. Den første parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt i 1991. Til konferansen blir 11 nasjonale parlament, 11 regionale parlament og fem internasjonale organisasjoner, samt en rekke NGO-er invitert. Den permanente komiteen er konferansens faste politiske organ og består av 10 parlamentarikere: 2 fra Nordisk Råd (de nordiske lands parlament er representert gjennom Nordisk Råd), Europaparlamentet 1, Baltisk forsamling 1, Tyskland 2, Polen 1, Russland 2 og 1 fra konferansen vertsland. Komiteen møtes 4 ganger pr år, og har som arbeidsoppgaver å forberede den årlige konferansen og følge opp den parlamentariske Østersjøkonferansens resolusjoner. En utvidet komité der samtlige deltakende parlament er med, møtes to ganger pr. år. Per Rune Henriksen har vært Stortingets representant i den utvidede komiteen, samt deltatt i den faste komiteens møter med observatørstatus.

Nordisk Råds presidium besluttet i 2009 at for fremtiden skal Rådets to representanter utses ifølge en rotasjon mellom landene og ikke mellom parti-gruppene.

Den 19. parlamentariske østersjøkonferansen ble avholdt i Mariehamn på Åland, 29.–31. august 2010. Fra Stortinget deltok Per Rune Henriksen (A), Torfinn Opheim (A), Sonja Mandt (A) og André Oktay Dahl (H)). For Nordisk Råd deltok Sonja Irene Sjøli (H).

Hovedtema for konferansen var effekter av klimaendringer og Østersjøen som et område for fred og sikkerhet. I tillegg redegjorde det norske formannskapet i Østersjørådet om regjeringenes samarbeid. Til konferansen ble det også gitt foreløpige rapporter fra to arbeidsgrupper om henholdsvis maritim politikk og sivil sikkerhet, særlig med vekt på trafficking. Stortinget er representert i de to arbeidsgruppene ved Ingebjørg Godskesen (FrP) fra transport- og kommunikasjonskomiteen og André Oktay Dahl (H) fra justiskomiteen. Sonja Mandt (A) fra helse- og omsorgskomiteen deltar som Nordisk Råds representant i arbeidsgruppen om sosial sikkerhet. Arbeidsgruppene vil slutføre sitt arbeid fram mot konferansen i 2011.

12. Vestnorden

Parlamentarisk samarbeid mellom Færøyene, Grønland og Island har røtter tilbake til 1985, men samarbeidet ble mer formalisert i 1997 da landene vedtok sin nåværende samarbeidsavtale og forretningsorden, og man endret navnet fra Vestnordisk

samarbeidsforum til Vestnordisk Råd. Færøyenes Lagting, Islands Allting og Grønlands Landsting velger 6 representanter hver til Vestnordisk Råd, dvs. 18 medlemmer i alt.

Stortingets presidentskap besluttet høsten 2002 å etablere et tettere samarbeid med Vestnordisk Råd, og stortingsrepresentanter har siden deltatt på konferanser i regi av Vestnordisk Råd som observatører og som gjest ved årsmøtene til Vestnordisk Råd. Ved årsmøtene har et medlem av presidentskapet deltatt. Ved temakonferansene har representanter fra relevant fagkomité deltatt.

Stortingsrepresentant Frank Bakke Jensen (H) fra næringskomiteen deltok på Vestnordisk råds tema-

konferanse i 7.–9. juni 2010 på Island og som fortsatte den 10. juni på Færøyene i samarbeid med Nordisk Ministerråd. Færøyene har formannskapet i Nordisk Ministerråd for 2010 vedrørende det nordiske fiskerisamarbeidet. Formålet med konferansen var å gi økt innsikt i de vestnordiske lands fiskeriforvaltningssystemer. Frank Bakke Jensen holdt innlegg på konferansen om Norges ambisjoner for fiskeri- og havbruksnæringa, forvaltningsprinsipper for villfisk og miljømessig og bærekraftig forvaltning av havbruksnæringa, og om internasjonalt samarbeid. På Vestnordisk Råds årsmøte som fant sted i Tasiilaq på Grønlands østkyst 23.–26. august 2010 deltok visepresident Marit Nybakk.

Vedlegg 1**Fremstillinger, rekommandasjoner og interne vedtak 2009****Fremstillinger vedtatt af Presidiet januar – oktober 2009****Fremst. 1/2009¹**

FELLES NORDISK ARTSDATABANK I KAMPEN MOT Å STANSE UTRYDDELSEN AV PLANTE- OG DYREARTER (A 1443/MILJØ)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning; blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde og jævnlige opdatere nationale rødlistor

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

Fremst. 2/2009²

MILJÖPOLICY FÖR NORDISKA RÅDET OCH NORDISKA MINISTERRÅDET (A 1442/MILJÖ OCH A 1446/PRESIDIET)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen, og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af målopfølgningen

Fremst. 3/2009³

Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å jobbe videre med å målrette tiltak som kommer fram gjennom konferansen «Interdepartemental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia» og kanalisere det

videre arbeidet gjennom Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og livskvalitet, og deres ekspertgruppe på HIV/AIDS, tuberkulose og multiresistent tuberkulose

Fremst. 4/2009⁴

HAVVINDMØLLEPARKER I ØSTERSØEN (A 1456/MILJØ)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at nøje følge og støtte de videre arbejder med udredningen af det internationale havmølleprojekt på Kriegers Flak i Østersøen

at i muligt samarbejde med BASREC og enkeltlande rundt om Østersøen – udarbejde vindatlas og undersøge potentialerne i at etablere store vindmølleparker på et antal egnede lokaliteter i Østersøen og at etablere kombinerede, generelt fungerende regionale transmissionsløsninger i forbindelse hermed

Fremst. 5/2009⁵

BEDRE REPARASJONSBEREDSKAP FOR DET NORDISKE KRAFTNETTET (A 1457/MILJØ)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at etablere et udbygget fællesnordisk samarbejde om beredskabs-planlægning og reparationsberedskab for den nordiske elsektor og at sikre, at dette beredskab forankres tydeligere hos myndighederne og at der fastsættes nationale mål for arbejdet

Fremst. 6/2009⁶

NORDISKT AMBASSADSAMARBETE (A 1448/PRESIDIET)

Nordiska rådet rekommanderer de nordiska ländernas regeringar

at öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsular och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter

1. Vedtaget af Presidiet den 28. januar 2009

2. Vedtaget af Presidiet den 28. januar 2009

3. Vedtaget af Presidiet den 17. april 2009

4. Vedtaget af Presidiet den 25. juni 2009

5. Vedtaget af Presidiet den 25. juni 2009

6. Vedtaget af Presidiet efter skriftlig procedure den 23. september 2009

Fremst. 7/2009⁷

NORDISK HANDLINGSPLAN FOR MEDARBEJDER- OG BRUGERDREVEN INNOVATION INDENFOR DEN NORDISKE GLOBALISERINGSSTRATEGIEN (A 1462/NÆRING)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att Nordiska ministerrådet inom den gemensamma nordiska handlingsplanen för innovations- och näringspolitik 2010–2013 fokusera på:

- ett stärkt samspel mellan näringsliv, forskare, användare (konsumenter) och producenter om erfarenheter och utvecklingspotential för medarbetar- och användardriven innovation med särskilt fokus på utveckling av bättre välfärdstjänster och klimat- och energilösningar
- fastlägga behov och möjligheter för, samt sätta igång forskningssamarbete i Norden inom specifika områden för medarbetar- och användardriven innovation
- i samarbete med arbetsmarknadens parter bidra till att utveckla möjligheterna för en arbetsplatskultur på nordiska arbetsplatser som främjar medarbetar- och användardriven innovation

Rekommandationer som godkänts av Nordiska Rådet under den 61:e session**Rek. 8/2009**

NORDISKA MINISTERRÅDETS PLANER OG BUDGET FOR 2010 (B 263/PRESIDIET)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att öka anslaget för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet med 1 000 000 DKK

att öka anslaget för 1-2205-2 för Nordiska kulturfonden med 663 000 DKK.

att inom ramen för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet öronmärka 500 000 DKK för den nordiska biblioteksveckan.

att inom ramen för 1-2203-1 Dispositionsmedel kultur öronmärka 1 000 000 DKK för Orkester Norden

att inom ramen för 3-3301-1 Projektmedel – miljö öronmärka 2 000 000 DKK för Östersjöaktiviteter i förhållande till BSAP

att inom ramen för 2-2505-1 Dispositionsmedel Utbildning och forskning öronmärka 2 000 000 DKK

⁷ Vedtaget af Presidiet den 27. oktober 2009

för forskning om Frafald (betingat av beslut i MR-U den 8 december)

Rek. 9/2009

MER RESSURSVENNLIG FISKERI OG FORBUD MOD DUMPING AV FISK (A 1471/MILJØ)

Nordiska rådet rekommanderar de nordiske landes regeringer,

at arbejde for fælles nordiske indspil til den pågående revision af EU's fælles fiskeripolitik; indspil, der bygger på reguleringer, der styrker et lønsomt og lovligt fiskeri på grundlag af de enkelte fiskebestandes bæreevne – eksempelvis minimering af udsmid, større kontrol med ulovligt fiskeri, etablering af lukkede områder for fiskeyngel, sikring af lønsomhed i erhvervet (næringen) og forbedrede rammebetingelser for kystfiskeriet samt spørgsmålet om regionalisering af fiskeriforvaltningen

at arbejde for, inden for rammerne af den eksisterende fælles fiskeripolitik, at minimere graden af udsmid til et absolut minimum gennem straks at afvikle eller omforme EU's uhensigtsmæssige kvoteordninger, der indebærer et uacceptabelt spild af resurser og potentielle fødevarer

at i forbindelse med arbejdet med EU's kommende Østersø-strategi, indføre et umiddelbart virkende stop for udsmid af fisk i Østersøen

Rek. 10/2009

INTERNATIONELL KONFERENS OM UTVECKLINGEN I DEN ARKTISKA REGIONEN (A 1459/PRESIDIET)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Ministerråd,

att i samarbejde med formandskabet for Arktisk Råd og med inddragelse af nordiske og arktiske parlamentarikere arrangere en international konference om udviklingen i den arktiske region

Rek. 11/2009

KOORDINERING AF NATIONALE PERSONREGISTERINGSYSTEMER SÅ NATIONALE PERSONNUMMER KAN BRUGES I ANDRA NORDISKE LANDE (A 1470/MEDBORGER)

Nordisk Råd rekommanderar de nordiske landes regeringer,

at sikre en koordinering af nationale personregistreringssystemer således at nordiske medborgere kan anvende det nationale personnummer under midlertidige ophold i andre nordiske lande på lige fod med værtslandets personnumre

Rek. 12/2009

TILLGÅNG TILL PERSONNUMMER UNDER TILLFÄLLIG VISTELSE I ETT NORDISKT LAND – UDVIKLING AF ET IDENTIFICERINGSSYSTEM FOR INTERNETHANDEL (A 1470/MEDBORGER)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at undersøge muligheden for at udvikle et identificeringssystem for internethandel, hvor firmaer kan indhente oplysninger om personnumre for derved at sikre identiteten

Rek. 13/2009

HANDLINGSPROGRAM FOR ENERGIOMRÅDET 2010 – 2013 (B 262/MILJØ)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sikre samarbejde mellem de nordiske lande om mest miljøeffektivt at målrette landenes «krisepakker» mod initiativer, der nedsætter udledningen af klimagasser på kort og langt sigt; blandt andet konkrete programmer til at fremme energireoveringer i boliger og bygninger; herunder offentlige bygninger

at gennemføre konkrete samarbejdsprojekter i forbindelse med de nordiske landes gennemførelse af EU's direktiv for vedvarende energi; herunder at undersøge mulighederne for et samarbejde om et grønt elcertifikat

at arbejde for at styrke det regionale energisamarbejde i Østersøområdet i overensstemmelse med anbefalingerne fra den 18. Østersøparlamentarikerkonference og den bagvedliggende arbejdsgruppe-rapport

at gennemføre Ministerrådsforslag B 262/miljø om «Handlingsprogram 2010-2013 for energiområdet» under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget.

Rek. 14/2009

NORDISK KOMPETENSEBANK INNEN MILJØ OG ENERGI (A 1463/NÆRING)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at ett fullskaleprojekt som utveklar modeller för vidare spridning av forskningsresultat inom EU/EES bör initieras som en del av toppforskningsinitiativet för att skapa (fri) tillgång till forskningsresultat där Norden kan vara en föregångsregion inom EU/EES

Rek. 15/2009

ETABLERING AV NORDISK KONTOR I MINSK, HVITE-RUSSLAND (A 1435/PRESIDIET)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at etablere et nordisk informationskontor i Minsk, Hviderusland

Rek. 16/2009

KRAFTSAMLING FÖR ETT SAMORDNAT NORDISKT FÖRSVAR (A 1455/PRESIDIET)

Nordiska rådet rekommanderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden

Rek. 17/2009

ROMFARTSPOLITISK SAMARBEID (A 1464/NÆRING)

Nordiska rådet rekommenderar Nordisk Ministerråd

at ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressursovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes

at vurdere om data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

Rek. 18/2009

MIGRATION, ASYL- OG FLYGTNINGEPOLITIK: ET FORMELT SAMARBEJDSOMRÅDE I NORDISK MINISTERRÅD (A 1479/MEDBORGER)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at politikområderne migration, asyl- og flygtningepolitik bliver et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd. Migration, asyl- og flygtningeanliggende skal således behandles jævnlige af de relevante nordiske ministre med ansvar for politikområderne med henblik på at skabe en humanitær og holdbar migration til og fra de nordiske lande

Rek. 19/2009

BARN SOM OFFER FÖR MÄNNISKOHANDEL (A 1449/MEDBORGAR)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en nordisk handlingsplan for at forhindre, at børn bliver ofre for menneskehandel, og derved understrege vigtigheden af at FN's børnekonvention respekteres og følges

at fremlægge forslag til at mindske efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser

at fremlægge forslag til at forhindre menneskehandel og misbrug af børn gennem lovændringer, eksterritoriale love, international udveksling af oplysninger. Forslagene skal bekæmpe alle former for handel med børn, herunder ulovlig adoption og køb og salg af spædbørn og børn, der er ofre for handel med organer

at de nationale myndigheder samarbejder med NGO'er, foreninger og virksomheder, der er aktive på området med henblik på at finde kreative og effektive løsninger på problemstillingerne

at myndighederne er opmærksomme på misbrug i asyl- og indvandringssystemerne, hvorved børn rejser ind eller får opholdstilladelse under falske identiteter eller med falske formål

at barnets tarv altid skal vægtes mest, selv om barnet opholder sig ulovligt i landet

Rek. 20/2009

GEMENSAM NORDISK KRAFTSAMLING MOT NARKOTIKA (A 1467/MEDBORGAR)

Nordiska rådet rekommanderar de nordiska ländernas regeringar,

att verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden, där polis, tull och myndigheter har olika strategier för att genomföra detta

Rek. 21/2009

FÆLLESNORDISK STRATEGI MOD NARKOTIKA OG PROJEKTFORSKNING (A 1467/MEDBORGAR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at vedtage en fællesnordisk strategi mod narkotika

at støtte og iværksætte projektforskning om baggrunden for at unge mennesker begynder at bruge rusmidler

at samordne og koordinere de nationale tiltag indenfor forebyggelse og helbredelse af narkotikamisbrug. Formålet er at sætte fokus på «best practice» med henblik på at reducere antallet af misbrugere mest effektivt

Rek. 22/2009

UTÖKAT FORSKNINGSSAMARBETE I OCH OM DEN NORDLIGA REGIONEN (A 1474/KULTUR)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

att främja nordiska nätverksmodeller som «Centres of Excellence» och använda dem som spjutspetsar för att göra Norden till en kompetensregion och stärka «cross Borders»-samarbetet genom att knyta

projekt och projektstöd till ett sådant nätverkssamarbete

att tillföra nordiska forskarskolor och stipendieordningar en nordlig prioritering som lägger vikt vid att utveckla och synliggöra Norden som en region med expertis på förhållandena i den nordliga regionen

att stärka mobilitetsordningarna med en nordlig prioritering för att vidareutveckla Norden som mål för studenter och forskare från andra regioner och att man beaktar möjligheterna att använda *University of the Arctic's GoNorth* initiativ till detta

Rek. 23/2009

NORDISK FORSKNING PÅ POLARE LAVTRYKK (A 1472/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd
å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

Rek. 24/2009

KULTUR I SKOLEN (A 1469/KULTUR)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at kultur- og undervisningsministrene vedtager en fælles deklaration om at børn og unge i hele Norden skal have adgang dels til kreative fag i skolen, dels til kulturskoler, der tilbyder undervisning i de kreative fag

at der afsættes ressourcer til fælles-nordisk forskning i undervisningsformer og fagudvikling, der fremmer udviklingen af kreative kompetencer

at børn med særlige behov for støtte tilbydes sammenhængende undervisningsforløb hvori der indgår kreative fag

at de nordiske undervisningsministre sikrer at alle kreative fag, herunder dans og drama bliver styrket på læreruddannelserne

at der afsættes ressourcer til fælles nordisk kampagne/ markedsføring af kulturskole-konceptet overfor bl.a. kommuner og andre relevante aktører

at der igangsættes et pilotprojekt med en - to ugers elev- og klasseudveksling på tværs af Norden med henblik på at opnå sproglig og kulturel samhørighed. Projektet skal bidrage til at udvikle en fælles nordisk strategi for 'Kultur i Skolen' gennem:

at en understregning af betydningen af den positive indflydelse de kreative / musiske fag har på fællesskabet og samhørigheden i skolerne og de omgivende samfund

Rek. 25/2009

NORDISK SAMARBEJDE OM SMÅ HÅNDVÆRKSFAG/
KULTURFAG (A 1473/KULTUR)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Minister-
råd

at Nordisk Ministerråd opretter en fælles database baseret på den norske model, hvor alle nordiske håndværksfag kan registrere sig, både håndværkere, elever og virksomheder

at de relevante myndigheder i landene sikrer, at elever som ønsker det, skal have mulighed for at tage op til to års studie-/praktikophold i et andet nordisk land, og have mulighed for at få sin økonomiske støtte med, altså et taxametersystem for studiefinansiering samt en transportstøtteordning

at der bliver etableret et forpligtende samarbejde på uddannelsesområdet for disse områder, hvor næringslivet og kulturlivet er aktive partnere

at der etableres et samarbejdsorgan som anbefalet i rapporten «Spør i Norden»

Rek. 26/2009

OMDANNELSE AF NORDISK INSTITUT FOR ODONTOLOGISKE MATERIALER (NIOM) TIL SAMARBEJDSORGAN PR. 1.1.2010 (B 264/VELFÆRD)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Minister-
råd

å omdanne Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan med virke fra 1.1.2010 som beskrevet i ministerrådsforslaget B 264/velferd

Rek. 27/2009

ET INKLUDERENDE BÆREKRAFTIG ARBEIDSLIV I
NORDEN (A 1480/VELFÆRD)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Minister-
råd

å utvikle parametre for begrepet «et bærekraftig arbeidsliv», som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis

å ta initiativ til en bred, tverrfaglig konferanse om ungdomsarbeidsløsheten i Norden. Konferansen skal belyse faktorer som har betydning for manglende tilknytning til arbeidslivet for unge mennesker i de nordiske landene. Konferansen bør munne ut i en rapport som oppsummerer erfaringene som er utvekslet og inneholde forslag til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsløsheten på kort og lang sikt

å øke mobiliteten i Norden ved å forsere innsatsen for å bygge ned grensehinder for nordboere som ønsker arbeid/utdannelse og etablering av arbeidsplasser over landegrensene i Norden

å ta initiativ til en utredning for å se på måter å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv. Det er et arbeidsliv som tar utgangspunkt i mennesker og men-

neskers behov, som tilpasser arbeidslivet slik at man kan bli værende i arbeidslivet, slik at den enkeltes ressurser og arbeidsevne utvikles og benyttes. Utredningen skal også foreslå nye tiltak for å redusere den negative utviklingen der flere og flere mennesker settes utenfor fellesskapet og arbeidsmarkedet

å ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst

Rek. 28/2009

FORBRUGERPOLITISKE NETVÆRK (A 1478/MEDBORG-
GER)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Minister-
råd

at skabe et nordisk netværk med repræsentanter fra organisationer, foreninger, myndigheder og erhvervsliv, der beskæftiger sig med forbrugerpolitik. Netværket skal søge en fællesnordisk tilgang til europæisk og international forbrugerpolitik, finde løsninger på de forbrugerpolitiske grænsehindringer, koordinere den nationale forbrugerlovgivning og styrke rettighederne i Norden

at oprette et projekt, der har til formål at understøtte forbrugernetværket, således netværket har mulighed for at mødes jævnligt og afholde konferencer. Projektet skal administreres af en deltidsprojektmedarbejder, der kan lægges sammen med en anden portefølje enten under Nordisk Ministerråds Sekretariat eller gennem en af deltagerne i netværket

Rek. 29/2009

TRAFIKINFRASTRUKTUR I MITTNORDEN
(A 1458/NÄRING)

Nordiska rådet rekommanderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av initiativ och projekt som finns för infrastruktursatsningar i Mittnorden för att finna eventuella samsarbetsområden

Rek. 30/2009

OPFØLGNING PÅ KULTURREFORMEN
(A 1481/KULTUR)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Minister-
råd

at insatser og aktiviteter for frivillig og amatørsektoren bliver indskrevet eksplicit som selvstændigt indsatsområde med tilhørende budget i Nordisk Mi-

nisterråds kommende strategi og handlingsplan for 2010-2012

at kontinuitet og balance sikres i kultursamarbejdet, således at tilbagevendende projekter som teaterdage og festivaler eller etablerede kulturinstitutioner kan opnå støtte i mere end tre gange i træk

at ansøgningsprocedurer forenkles og *at* det undersøges, hvorvidt støtteprogrammer fra hhv. KulturKontaktNord og Kulturfonden kan koordineres og samordnes for *at* undgå udgifter til dobbelt brug af sagkyndige og dobbelt administration af ansøgninger

at de relativt få nordiske kulturstøttekroner, der er til rådighed, bør bidrage til *at* fremme et reelt nordisk bredt kultursamarbejde, således *at* hovedvægten skal ligge på en tydelig nordisk dimension og bredde i de projekter, der tildeles støtte gennem Nordisk Ministerråds programmer

at der skal være en mere permanent repræsentation fra det nordiske kunst- og kulturliv ved Nordisk Kulturforum, sådan *at* der er mulighed for *at* have mere sammenhæng fra forum til forum. Altså f.eks. 1/4 eller 1/3 permanente deltagere og modsvarende forskellige deltagere, der inviteres alt efter temaet. Det kan fx være 3-4 årige udpegninger fra Nordisk Kunstneråd og andre aktører

at der ved uddeling af projektstøtte må være en klar opdeling mellem på den ene side embedsmandsniveauet og projektsekretariatet og på den anden side de sagkyndiges / eksperternes kulturfaglige og uafhængige ekspertise og vurdering. De to parter skal være adskilt, således *at* armlængdeprincippet kan opretholdes

at sagkyndigrupper og deres frihedsgrader gennemgås og tilpasses med henblik på *at* sikre gruppernes uafhængighed og deres kunstfaglige, dybe og brede sammensætning og ekspertise, herunder *at* der er mere transparens omkring udvælgelsen af sagkyndige

at det nordiske kultursamarbejde i høj grad bygger på uformel netværksdannelse, der er opstået over tid og som er særdeles væsentlig for en fortsat forståelse af et nordisk fællesskab. Nordisk Ministerråds støtteprogrammer bør i højere grad støtte aktiviteter fra disse netværk, og dermed kvalificere og synliggøre dem, frem for primært *at* satse på nye netværk

Rek. 31/2009

HÅNDHÆVELSE AF OPHAVSRET PÅ INTERNETTET (A 1482/KULTUR)

Nordisk Rådet anbefaler Nordisk Ministerråd

at det undersøges og kortlægges, hvilken sammenhæng, der er mellem ophavsret og oplevelsesøkonomi, herunder i hvilken grad den teknologiske udvikling påvirker værditilvæksten for kunstnerne og ophavsretsbrancherne

at der skabes en platform, der sikrer dialog mellem politikere, kunstnere, producenter, forbrugere og andre interessenter på ophavsretsområdet og som faciliterer, *at* parterne selv aftaler og administrerer forretningsmodeller og tilsigter *at* sikre en effektiv beskyttelse af kunstneres og producenters ophavsrettigheder ved *at* mindske omfanget af ophavskrænkelser på nettet

at der etableres en parallel overvågning og gennemsyn af lovgivning på ophavsretsområdet og retssikkerhedsområdet i de nordiske lande og i forhold til EU med det formål, *at* lovgivningen harmoniseres

at der planlægges og igangsættes oplysningskampagner rettet mod skoler og børn og unge samt forbrugerorganisationer, der informerer om betydningen af ophavsret, og om hvad brud på denne kan have af konsekvenser for kunstnere, rettighedshavere og for samfundet generelt

at det undersøges, om muligheden for *at* oprette et uafhængigt råd eller organ på nationalt niveau, eventuelt i form af en allerede eksisterende offentlig instans, der får mulighed for, via direkte breve, *at* kontakte de store krænkerer med information om, *at* der er ulovlige aktiviteter på deres forbindelse, som de bør stoppe eller gøre noget ved (det er IKKE internetudbydere og teleselskaber, der skal foretage en overvågning)

at der i ovennævnte *at*-satser tages hensyn til og respekteres, *at* internettet i dag har en helt central betydning for borgernes og internetbrugernes ytringsfrihed og adgang til *at* deltage i samfundet

Rek. 32/2009

NORDISK STØTTEORDNING FOR UDVIKLING AF COMPUTERSPIL (A 1475/KULTUR)

Nordisk Rådet anbefaler de nordiske landes regeringer

at, der i forlængelse af den eksisterende støtteordning for computerspil *Nordisk Computerspilprogram*, etableres et varigt nordisk offentligt støttesystem til computerspilsudviklere, på linje med de støtteordninger, der findes på filmområdet

at medtænke og inkludere eksisterende nationale/EU støtteordninger og puljer (Det Danske Filminstitut, *New Media Desk*, det norske filminstitut og finske *Neogames*) i den nye permanente, nordiske støttestruktur

at definere computerspil på spillenes egne præmisser, som kulturprodukter på lig linje med film, tv og teater, som naturligt og varigt bør omfattes og understøttes af kulturpolitikken (film støttes permanent via Nordisk Film & TV Fond)

at formulere en fælles, nordisk kulturpolitik for computerspil, der kan kobles sammen med uddannelsesmæssige og erhvervspolitiske målsætninger

at fremme anderledes nordiske spil, der er fundet i en nordisk/ europæisk sprog- og kulturtradition, og som fungerer som alternativ til de store amerikanske og japanske selskabers kommercielle dagsorden inden for spil- og konsolproducenter

at fremme uddannelses tilbud til nordiske spiludviklere på tværs af nordiske lande

at kortlægge og koordinere spilforskning på nordisk niveau, herunder sikre at der kortlægges viden om eSport og sunde spilvaner for børn og unge

at der hurtigst muligt igangsættes en udredning, der gennemføres af direktøren/projektlederen for *Nordisk Computerspilprogram*, med det formål at kortlægge, beslutte og herefter implementere permanente nordiske støtteordninger for computerspil, fx i regi af Nordisk Fim & TV Fond, der ikke mindst sikrer vækstlaget af små nordiske udviklere, der behøver blåstempling af deres første produktion/prototype

Beslut om ikke at foretage sig yderligere

- 1 Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning og udvikling av thoriumkraft (A 1434/miljø)⁸
- 2 Medlemsforslag om Nordisk rovdjursportal (A 1460/miljø)⁹
- 3 Medlemsforslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljø)¹⁰
- 4 Medlemsforslag om ændring av ordföranskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet)¹¹

Interne beslut

IB 1/2009

MILJÖPOLICY FÖR NORDISKA RÅDET OCH NORDISKA MINISTERRÅDET (A 1442/MILJÖ OCH A 1446/PRESIDIET)

Nordiska rådet beslutar

att pålægge rådsdirektøren at holde sig orienteret om miljøpolitikarbejdet i henhold til Fremst. 2/2009 i Nordisk Ministerråd og parallelt hermed at udarbejde en tilsvarende miljøpolitik særligt tillempet Nordisk Råds virksomhed

att rådsdirektøren utarbetar ett förslag till inbetalning av CO₂-avgifter för flygresor för Nordiska rådets sekretariat innan den 31 december 2009. En ekonomisk konsekvensanalys skall genomföras för ordningen

⁸ Vedtaget af Præsidiets den 28. januar 2009 – ikke foretage sig yderligere

⁹ Vedtaget af Præsidiets den 30. september 2009 – ikke foretage sig yderligere

¹⁰ Vedtaget af Præsidiets den 30. september 2009 – ikke foretage sig yderligere

¹¹ Vedtaget på sessionen den 29. oktober 2009 - ikke foretage sig yderligere

att uppmana parlamenten i de nordiska länderna och de självstyrande områdena att inbetala CO₂-avgifter för flygresor

IB 2/2009

EU-strategi for Nordisk Råd (A 1438/presidiet)se vedlegg 1.1

Nordiska rådet beslutar

att vedtage EU-strategien for Nordisk Råd

IB 3/2009

Ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet)

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådets utskott och presidium vid behandlingen av redogörelser från Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar fattar beslut om redogörelserna skall skickas till relevanta nationella fackutskott via de nationella delegationerna för yttrande

Vedlegg 1.1

Nordisk Råds EU-Strategi

Vedtatt på Nordisk Råds sesjon 28. oktober 2009

1. MÅL OG AFGRÆNSNINGER

For at bistå Nordisk Råds politikeres dialog med EU, må sekretariatet koordinere overvågning og udvælgelse af de sager i EU systemet, der har vital betydning for Norden. Strategien bør lægge op til en stram analyse af de nordiske målsætninger og søge kontakt ud fra disse hårde prioriteringer. Der kan blive tale om små, men vigtige skridt på områder, hvor nordiske synspunkter har mulighed for at få gennemslagskraft.

2. POLITISKE TEMAER

Nordisk Råds Præsidium er allerede engageret i overordnede temaer som Den Nordlige Dimension, EU's Østersøstrategi og forholdet til de østlige naboer inklusive Rusland og Hviderusland. Fagudvalgene har haft kontakter om eksempelvis EU's nye fiskeripolitik og EU's maritime politik. Det centrale er at prioritere nogle få temaer, hvor det kan give nordisk nytte at Nordisk Råd fremmer synspunkter i forhold til EU.

3. HANDLINGSPLAN FOR BEHANDLING AF EU SAGER I NORDISK RÅD

Overvågning af sagernes gang, målrettet informationsformidling og forslag til prioritering bliver opgaverne for Nordisk Råds sekretariat i samarbejde med de nationale delegationer og partigrupperne.

Udfordringen bliver især at gøre Nordisk Råds indfyldelse gældende tidligt i processen.

Forbindelserne til de nationale parlamenter især i form af Europaudvalg, Store Utskott mv. bør forstærkes, da kontakten til de nationale parlamenter er vital. De nævnte udvalg arbejder sammen på europæisk plan i COSAC, Konferencen for Organer med Ansvar for EU-anliggender. Nordisk Råds nationale delegationer må holde kontakt til de nævnte parlamentariske udvalg for at få del i den eksisterende informationsstrøm. Der skal ikke opbygges nye institutioner.

Nordisk Råds sekretariat videreformidler informationer fra de nationale delegationer om vigtige EU-sager til Præsidium og fagudvalg.

Også partigrupperne kan gennem kontakter med beslægtede partigrupper i Europaparlamentet få informationer, som sekretariatet kan videreformidle.

Hvis Lissabon-aftalen træder i kraft får de nationale parlamenter en mulighed for at reagere på forslag fra EU-Kommissionen indenfor en vis frist, hvis de anser at forslaget strider mod subsidiaritetsprincippet. For de nordiske parlamenter er det dog af be-

grænset betydning, da de altid har mulighed for at fremføre sine synspunkter gennem regeringerne, som må følge parlamenternes opinion.

I forhold til de temaer, hvor Nordisk Råds Præsidium eller udvalg beslutter at fremme nordiske synspunkter, kan forskellige metoder anvendes for at påvirke processen. Det kan være høringer, seminarer, dialog med EU's institutioner, synspunkter på grøn- og hvidbøger og andet.

4. ANSVARSFORDELING OG OPFØLGNING

Nordisk Råds sekretariats opgave bliver at videreformidle informationer fra de nationale delegationer samt partigrupperne, som mere systematisk vil følge vigtige temaer for Norden, der kommer til behandling i EU. Nordisk Råds Præsidium og udvalg kan på baggrund af denne information vælge at rejse sager i forhold til EU. Et år efter igangsættelsen af denne mere systematiske overvågning vil indsatsen blive evalueret for at se, om det giver nordisk nytte med den øgede overvågning.

Vedlegg 2

Nordisk Råds arbejdsprogram for 2010

Förord

Nordiska rådet har tidigare utarbetat ettåriga arbetsprogram. Från och med nu presenteras ett ramprogram, som gäller tillsvidare. Ramprogrammet kompletteras av ett årligt ordförandeprogram, som det land som fungerar som ordförande för Nordiska rådet utarbetar. Utöver detta har de fem fackutskotten sina egna årliga arbetsprogram. Avsikten är att ge större möjligheter för ordförandelandet att sätta sin prägel på den nordiska agendan under ordförandeåret.

Vår vision för det nordiska samarbetet

De nordiska länderna samarbetar för att driva frågor av gemensamt intresse för nordborna. Samarbetet bygger på den värdegemenskap som finns i de nordiska samhällena. Samarbetet skall stärka integrationen mellan länderna och främja regionens inflytande i EU och internationellt.

Nordiska rådet lägger agendan för det nordiska samarbetet. Detta skall ske i nära samverkan med de nationella parlamenten och de självstyrande områdena, samt med Nordiska ministerrådet. Nordiska rådet skall hålla hög profil i de parlamentariska samarbets-

organen och utveckla sitt samarbete med EU-parlamentet och dess relevanta utskott.

Kulturen har ett värde i sig. Kultursamarbetet är en av hörnstenarna i det nordiska samarbetet. Med konst och kultur kan man öka kännedomen om de nordiska länderna också utanför Norden och därmed skapa bättre förutsättningar för internationellt samarbete och globala satsningar. En gemensam satsning på konst och kreativa kompetenser har stor betydelse för Norden som global föregångsregion. Det nordiska samarbetet förutsätter som regel konsensusbeslut.

Detta gäller utan undantag för Nordiska ministerrådet. En konsekvens av detta är att det nordiska land som vill minst, bestämmer mest. Nordiska rådet vill se mera dynamik i det nordiska samarbetet och rekommenderar därför att Nordiska ministerrådet går in för «optingout»-principen, dvs., de länder som vill kan gå vidare trots att ett land motsätter sig.

Vi vill stärka den nordiska välfärden

Vår vision

Den nordiska välfärdsmodellen har gett många goda resultat. Den har skapat trygga och solidariska samhällen. Välfärdsmodellen är en väsentlig förkla-

ring till att de nordiska länderna placerar sig i världstoppen både då man jämför internationell konkurrenskraft och hållbar utveckling.

Nordiska rådet vill utveckla den nordiska välfärden och stärka medborgarsamhället.

Vi måste klara av de utmaningar som globaliseringen medför och bidra till att dess frukter fördelas så rättvist som möjligt.

Den nordiska välfärdsmodellen skall fortsättningsvis värna om grundläggande värden såsom demokrati, frihet, rättvisa, jämlikhet, tolerans och pluralism.

Våra åtgärder

De nordiska länderna skall utveckla stabila och flexibla arbetsmarknader som garanterar en hög samsättningsgrad och goda möjligheter till fortbildning och omskolning.

Vi vill arbeta för god utbildning på alla nivåer. Bildning och kunskap är viktiga både för individens självförverkligande och för att Norden skall klara sig i den globala konkurrensen.

Vi vill utveckla våra samfundsstrukturer så att de bidrar till att reducera sociala och ekonomiska olikheter.

Vi skall utveckla våra samhällen så, att kvinnor och män har jämlika möjligheter att besätta ledande poster i sådana branscher och fack som nu är könsuppdelade. Detta förutsätter bl.a. bättre möjligheter för papporna att ta ut föräldraledighet.

En ökad immigration av arbetskraft är nödvändig för att vi skall kunna producera de varor och tjänster våra välfärdssamhällen behöver. Vi vill arbeta för en god integration av invandrarna i våra samhällen. Vi vill arbeta för att våra invånare får en god och människovärdig vård i livets alla skeden.

Vi vill påverka globaliseringen

Vår vision

Många av de utmaningar och möjligheter globaliseringen innebär kan inte lösas av ett enskilt nordiskt land. Ett ännu mera integrerat och fördjupat samarbete mellan de nordiska länderna skall därför ges högsta prioritet.

Våra åtgärder

I samarbete skall de nordiska länderna utnyttja den internationella konkurrensen till att stärka den nordiska välfärdspolitik. Satsningar på utbildning, forskning och utveckling, innovation och förnyelse samt flexibilitet skall skapa en stabil och hållbar ekonomisk tillväxt.

De nordiska länderna skall aktivt påverka processen så att fördelarna fördelas globalt så rättvist som möjligt.

De nordiska länderna skall fortsatt spela en aktiv roll för att minska utsläppen av växthusgaser. Ökade

satsningar på klimat- och energiforskning, höjd energieffektivitet och ökad användning av förnyelsebara energikällor skall vara prioriterade områden.

Det globaliseringsprojekt som Nordiska rådet initierat och som Nordiska ministerrådet har satt igång skall förverkligas.

Vi vill öka mobiliteten i Norden

Vår vision

Vi vill värna om individens och näringslivets fria rörlighet i Norden.

Vi vill ha ett gränslöst och dynamiskt Norden, som kan möta globaliseringens utmaningar och trygga de nordiska ländernas konkurrenskraft och välfärd.

Våra åtgärder

Vi vill avskaffa existerande gränshinder mellan de nordiska länderna och förhindra att nya uppstår. Vi förutsätter en bättre koordinering och harmonisering av lagstiftningen i de nordiska länderna.

Vi driver på Nordiska ministerrådets pågående arbete med avskaffandet av gränshinder och förväntar oss konkreta och snabba resultat.

Vi vill rädda havsmiljön

Vår vision

Vi vill arbeta för att de nordiska haven blir rena med en rik biologisk mångfald, anpassade till de enskilda havens särförhållanden. Vi vill att alla näringar – både land- och havsbaserade – skall ha goda möjligheter att utöva sin verksamhet så, att de respekterar den övergripande ekologiska målsättningen för havsområdena. Vi vill att såväl invånare som turister med hjälp av en välplanerad infrastruktur skall ha goda möjligheter till berikande upplevelser i de nordiska havsmiljöerna. Vi vill att utsläpp av farliga kemiska ämnen skall stoppas och att radioaktivt avfall inte leds ut i haven.

Våra åtgärder

Vi vill aktivt bidra till att HELCOM's handlingsplan för Östersjön genomförs. Detta förutsätter bl.a. stärkta möjligheter för projektutveckling och finansiering av miljöinvesteringar i samtliga Östersjöländer.

Vi vill påverka EU:s Östersjöstrategi så att den fokuserar på hållbar utveckling i regionen för att garantera en gynnsam utveckling av Östersjöns miljö.

EU:s marina och maritima planer skall implementeras så att de är skraddarsydda för förhållandena i Östersjön, Nordsjön mm. Vi vill ha restriktiva regler för fartygstrafik och off-shore verksamhet i de nordliga områdenas sårbara havsmiljöer.

De nordiska länderna skall arbeta för en bättre miljö i havsområdena och besluta om nödvändiga skyddsåtgärder, enskilt, tillsammans och i regionala och internationella fora.

Klimatförändringarnas inverkan på havsmiljöerna skall analyseras och inarbetas i skyddsprogram och i ramvillkoren för näringar så som fiskeri, jord- och skogsbruk. Klimatförändringarna skall beaktas i den fysiska planläggningen och vid utbyggandet av infrastrukturen vid havsområdena.

Mottagningsfaciliteter för fartygens toalettavfall bör etableras i Österjös hamnar. Den ökande fartygstrafiken skall göras säker genom teknologisk utveckling av fartyg och navigationssystem.

Havsområdenas miljötillstånd och biodiversitet skall kontinuerlig granskas och rapporteras, så att utvecklingen till ett rent hav med ett rikt växt- och djurliv kan följas.

Vi vill ge nordliga dimensionen innehåll

Vår vision

Den nordliga dimensionen är en gemensam politik för fyra jämbördiga parter: EU, Ryssland, Island och Norge. Den nordliga dimensionen skall fungera som en politisk plattform för att främja samarbete för hållbar utveckling, välbefinnande och säkerhet i Nordeuropa. Samarbetet med Ryssland, särskilt Nordvästra Ryssland, skall ha en viktig roll i den nordliga dimensionen. Den nordliga dimensionen skall kunna fungera som ett både politiskt och praktiskt ramverk för en skärpt samordning och samverkan mellan olika slags aktörer i Nordeuropa. Vidare skall det ske en nära samordning mellan den nordliga dimensionen och EU:s strategi för Östersjöregionen.

Våra åtgärder

Vi vill stärka vidareutvecklingen, konkretiseringen och den politiska förankringen av den nordliga dimensionen, t ex genom att stärka kontakter och samarbete med relevanta utskott i Europaparlamentet.

Vi vill vidareutveckla det praktiska samarbetet med parlamentariska organ och andra politiska aktörer i Ryssland, särskilt Nordvästra Ryssland, kring frågor inom den nordliga dimensionens långsiktiga prioriteringar;

Vi vill att samarbetet inom den nordliga dimensionen ska medverka till ökad samordning och minskad överlappning mellan aktörer verksamma inom Nordeuropa;

Vi vill att det sker en nära och konkret samordning mellan den nordliga dimensionen och EU:s strategi för Östersjöregionen.

Vi vill ha ett effektivare nordiskt språksamarbete

Vår vision

I skenet av den växande internationaliseringen vill vi ha en språkpolitik som stärker de nordiska språken. Vi vill att de nordiska språken skall vara starka och levande. Vi vill att alla nordbor skall kunna kommunicera på något av de tre skandinaviska språk som lärs ut i samtliga nordiska länder. Vi vill därför främja internordisk språkförståelse och språkkunskap. Bättre språkförståelse gör det nordiska samarbetet effektivare och mera intressant.

Våra åtgärder

Deklarationen om nordisk språkpolitik, antagen den 1.9 2006, måste följas upp och implementeras. De nordiska undervisningsministrarna bör utarbeta en handlingsplan som skall garantera en samlad, långsiktig och effektiv insats gällande språkpolitiken. Regeringarna i Norden verkställer planen och arbetar för att förbättra den nordiska språkgemenskapen.

Det nya Nordplus Nordiska Språk- och Kulturprogrammet utformas så, att elevernas och lärarnas grannspråkförståelse stärks och att intresset och förståelsen för den nordiska kulturen och de nordiska språken stimuleras.

Projektet «Nordiska språkpiloter i skolan/läraryrket i Norden» skall fortsätta och byggas ut så, att språkpiloterna kan handleda lärarkollegor och vara pådrivare av utvecklingen mot en bättre och effektivare undervisning i grannspråken.

Undervisningen i grannspråk i skolan förstärks och inleds tidigare. Tyngdpunkten i undervisningen läggs på att lära sig tala. De samhällsberedande nordiska språken skall vara synliga i det offentliga livet, såsom TV och film.

Internordiska ordböcker, också i elektronisk form, skall utarbetas.

Vedlegg 3**Islandsk formandskab i Nordisk Råd 2010**

Ved Nordisk Råds 61. session i Stockholm 2009 blev Helgi Hjörvar valgt som Nordisk Råds præsident for 2010.

Ved samme session blev Illugi Gunnarsson valgt som rådets vicepræsident for 2010.

Den nye præsident og vicepræsident takker for den tillid som Nordisk Råd har udvist det nye formandskab og udtaler, at nordisk samarbejde er særlig vigtigt i en tid med globale udfordringer og i en tid hvor de nordiske velfærdssamfund er under forandring.

Formandskabet vil med støtte fra den islandske delegation og i samarbejde med hele rådet gøre sit til, at rådets arbejde i 2010 bliver så fremgangsrigt som muligt.

Formandskabet fremlægger et program med en række fokusområder, der skal gælde for 2010. Programmet bygger på Nordisk Råds langsigtede rammeprogram «Norden i Verden – Verden i Norden» og følger samtidig op på Sveriges formandskabsprogram for 2009.

Det islandske formandskabsprogram er inddelt i tre prioriterede områder og indeholder derudover et afsnit om rådets indre anliggender. Globaliseringen påvirker alle de nordiske lande og derfor er globalisering tænkt ind som et gennemgående tema i alle 3 områder. Formandskabets tre prioriterede områder er:

1. Sikkerhed, velfærd og kultur
2. Hav, miljø og energi
3. Internationale forbindelser

1. Sikkerhed, velfærd og kultur

Nordisk samarbejde bygger på fælles historie, politik og kultur, herunder det sproglige fællesskab.

Vision

Vores vision er, at nordiske borgere skal bo i trygge demokratiske velfærdssamfund. Borgernes kundskaber i de skandinaviske sprog skal holdes ved lige.

Handlinger

Under formandskabsåret vil vi:

- bekæmpe international kriminalitet, herunder menneskehandel og kriminelle organisationer
- følge op på Stoltenbergrapporten med fokus på samfundssikkerhed og civil sikkerhed, herunder i Nordatlanten og Arktis

- bidrage til velfærd for borgerne i Norden, herunder de nye nordboere. Fokuserer på indbyggere ved kystområderne, samt medvirke til en diskussion om, hvordan klimaændringer, nye sejlruiter og øget fare for miljø- og civilulykker påvirker kystsamfund
- bidrage til, at Norden forbliver i forreste række når det gælder ligestilling
- følge op på Deklarationen om nordisk sprogpolitik
- bidrage til økonomisk sikkerhed, bl.a. ved at løfte spørgsmålet om, hvilke erfaringer vi kan drage af økonomiske kriser i Norden
- følge op på arbejdet mod grænsehindringer

2. Hav, klima og energi

Inden for nordisk miljøpolitik er havet, klima og energi vigtige spørgsmål.

Visio

Vores vision er, at de aktiviteter som foregår på havet og ved de kystnære områder skal være miljømæssigt forsvarlige, at kampen mod klimaændringer skal være et internationalt projekt og at man stræber efter at udnytte bæredygtige energikilder.

Handlinger

Under formandskabsåret vil vi:

- arbejde for et bedre havmiljø i de nordiske farvande
- følge op på konklusionen af COP 15 i København
- arbejde for forskning og brug af bæredygtige energikilder
- følge med i og søge indflydelse på opdateringen af EU's fiskeripolitik

3. Internationale forbindelser

Norden har en plads og en rolle i det internationale samfund og i internationalt samarbejde, herunder i Nordens nærømråder.

Vision

Vores vision er, at Nordisk Råd påvirker sagsområder og sagsbehandling i internationale fora som vedrører fælles nordiske sager.

Handlinger

Under formandskabsåret vil vi:

- pleje vores forbindelser og samarbejde i vores nærområder mod vest og øst og med parlamentariske organisationer i disse områder, herunder SCPAR, Vestnordisk Råd, BIPA, Baltisk Forsamling, BSPP, PANWR, Føderationsrådet, Statsdumaen, politikere i Hviderusland og parlamentariske Barentskonferencer samt med FNF og oprindelige folks organisationer i Norden
- følge op på Nordisk Råds EU-strategi
- bidrage til et positivt image af Norden i en globaliseret verden

Indre anliggender

Nordisk samarbejde er i udvikling og oplever en bred folkelig opbakning og påvirker borgernes daglige liv i en positiv retning.

Vision

Vores vision er, at nordisk samarbejde skal være relevant for almenheden og nå ud til den enkelte borger i Norden.

Handlinger

Under formandskabsåret vil vi:

- styrke forbindelsen mellem Nordisk Råd og de nationale parlamenter samt øge forankring af rådets rekommandationer
- arbejde for en stærkere markering af Nordens dag, den 23. marts, med det formål at øge fokus på Norden og det nordiske samarbejde
- bidrage til et moderne Nordisk Råd og nordisk samarbejde

Vedlegg 4**Second International Forum for Young Politicians of the North-West Russia and Nordic Countries****Resolution**

We, the participants at the Second International Forum for young politicians of the North-West Russia and Nordic countries¹², met in Kirkenes, Norway, 22-24 March 2010.

recall the First International Forum for young politicians of the North-West Russia and Nordic countries, met in Murmansk, Russian Federation, 27 March 2009.

Regarding how to improve the possibilities for young people to live, travel and communicate in the North-West Russia and in the Nordic countries we:

underline the importance and need to provide young people with opportunities to discuss, cooperate and share experiences;

request the Parliamentary Association of the North-West Russia and the Nordic Council to include young politicians in their meetings and other activities;

highlight the need to make an overview of all the existing exchange programs and other possibilities to enhance the mobility of young people in the North-West Russia and in the Nordic countries;

encourage further emphasis to concretize the Northern Dimension Partnership on transport and logistics including necessary structures for information technology as well as to increase the cultural exchange within the Northern Dimension Partnership on culture as to improve the understanding of languages and culture between our countries;

express concern about the existing barriers that make travel between our countries difficult and therefore stress the need to achieve more simple visa regimes in order to increase cooperation between our countries and regions;

Regarding energy issues and climate change we:

emphasize the importance of further efforts in the development of the energy cooperation between regions of the North-West Russia and Nordic countries with increased focus on energy saving, use of renewable energy,

point out the need for a coordinated strategy to manage accidents such as oil spills and other threats to the environment in the region;

¹² Young politicians – representatives of Arkhangelsk region, Kaliningrad region, Leningrad region, Murmansk region, Norwegian Storting, Pskov region, Sami Parliament of Norway, Saint-Petersburg, Troms County, Swedish Riksdag

highlight the need to get more knowledge about climate change, its consequences for society and possible measures of adaptation to them;

underline the importance of more effective actions to promote the research work, in the sphere of energy efficiency and development of alternative and renewable energy sources suitable for the northern areas;

encourage the development of energy efficient buildings and houses and cooperation to exchange best practices;

point out the need for energy saving measures to be economically beneficial for the user;

Regarding the relationship between politicians and the media we:

acknowledge the mutual interest of politicians and media in informing the public in a neutral way and recognize the important role of media in relaying the political discussions and messages;

The Conference asks

the Chair of the Conference to forward this resolution to the Roundtable Conference between Nordic and Russian politicians in Bergen 25-27 May 2010 and other relevant international meetings and forums

The Conference supports

The proposal of the Arkhangelsk Regional Assembly of deputies to host the Third Forum for young politicians of the North-West Russia and Nordic countries in Arkhangelsk (Russian Federation) in spring 2011

Vedlegg 5

Round Table discussions between the Nordic Council and Parliamentarians from the Federal Chambers of Russia and the Parliamentary Assembly of North-West Russia in Bergen, Norway 25-27 May 2010

Welcoming the close cooperation between the Russian Federation and the Nordic countries,

Discussing closer co-operation between Russia and the Nordic Council on environmentally friendly energy production and environment control, agree to continue the discussions, including the promotion of energy efficiency in our countries

Expressing their concern for the climate changes that will influence the living conditions for people in different areas of the World, not least in the North,

Noting that global warming will lead to melting of the sea ice and opening of the Arctic Ocean, which is also likely to lead to more maritime traffic and off shore activities in that area,

Recalling the decisions of the governments of the Russian Federation and the Nordic governments that CO₂-emissions should be reduced considerably in the years to come,

Call for international cooperation on the development of new and clean energy production technologies, in particular energy efficiency, exchange of best practices on infrastructural energy and transport processes,

Call for cooperation e. g. between the governments of the Russian Federation and the Nordic countries on the establishment of safe environmental

control of shipping and off shore activities in the vulnerable Arctic environment

Calling for continued close co-operation between Nordic and Russian politicians at regional as well as central levels,

Recalling the meeting in June 2009 in Khanty-Mansyisk between elected members of the parliament of the Russian Federation and the Nordic Council gathered to discuss issues related to the promotion of cooperation in environmental protection,

Underline the importance of co-operation between the various forums involved in multilateral partnerships in the north of Europe, like the Arctic Council, the Barents EuroArctic Council, the Council of Baltic Sea States and the EU's Northern Dimension,

Acknowledging the importance of direct contacts between the Nordic Council and the Parliamentary Association of Northwest Russia (PANWR),

Reaffirming the importance of the programme of parliamentary exchange between the Nordic Council and Russia,

Noting the successful Second Forum of young politicians from the Nordic countries and North-West Russia that took place in Kirkenes, Norway, 22-24 March 2010, and welcome the invitation to organize the third forum in Arkhangelsk in 2011,

Taking into account the Conference statement from the Second Forum for young politicians in Kirkenes 22-24 March 2010,

Welcoming the invitation from the Russian side to host the next roundtable between the Nordic Council and the Russian Federation in 2011.

Vedlegg 6

Youth empowerment and young people's participation in society Vilnius, 3-4 June 2010

Resolution

We, the participants¹³ at the seminar on *Youth empowerment and young people's participation in society*:

recognise the need for young people to be able to participate in decision making in order to ensure a development accommodating the needs and ideas of new generations;

request national and international organizations to include young people in their meetings and other activities;

underline the importance and need to provide young people with opportunities to communicate, cooperate and share experiences across borders and cultures;

point to the importance of having the possibility to study or work abroad, participate in student exchange programmes and similar activities;

express concern about the existing barriers that make travel between our countries difficult and therefore stress the need to achieve more simple and inexpensive visa regimes in order to increase cooperation and contacts between our countries and regions;

recognize the important role of the independent and uncensored media in informing the public in a free and neutral way;

stress the importance of open and uncensored channels of communication such as the Internet and social media;

express our deep concern for the political situation in Belarus and the lack of democracy

we demand that the people of Belarus will have:

- freedom of speech
 - freedom of assembly and the right to demonstrate
 - organizational freedom
 - a free press and free flow of information
 - free and fair elections and election campaigns
- call for the unconditional release of all political prisoners in Belarus

welcome transparency in the EU cooperation with Belarus

encourage the freedom of expression and the right to participate in society regardless of gender, ethnicity, functional ability, language, religion, sexual orientation and age

acknowledge the importance of arenas for contact and discussion between Nordic, Baltic and Belarusian youth like this seminar and therefore encourage the Nordic Council and the Baltic Assembly to facilitate such activities in the future

ask the politicians in the Nordic Council and the Baltic Assembly to raise the question of democracy in Belarus on every suitable occasion.

^{13.} Belarus, Denmark, Estonia, Faeroe Islands, Finland, Latvia, Lithuania and Sweden

Vedlegg 7**Adopted by the 19th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)****Conference Resolution**

The participants, elected representatives from the Baltic Sea States¹⁴, assembling in Mariehamn, Åland Islands, 29 - 31 August 2010,

discussing Co-operation in the Baltic Sea Region, Climate Change and Biodiversity, Integrated Maritime Policy, Peace and Security in the Baltic Sea Region, and Trafficking in Human Beings,

- A. emphasizing the important role parliamentarians can play for a sustainable development of the Baltic Sea Region, by raising awareness, building opinion, driving issues, exerting political pressure on governments, and initiating and adopting legislation;
- B. reaffirming the close, constructive and mutually beneficial exchange between BSPC and CBSS, as evidenced in e.g. the interaction between BSPC and CBSS working bodies on trafficking in human beings and on integrated maritime policy, and recognizing the usefulness of this interaction as a joint resource in following and addressing the economic, social and political challenges of the Baltic Sea Region;
- C. maintaining its strong support to the HELCOM Baltic Sea Action Plan as one of the main tools for the restoration of good ecological status of the Baltic Sea by 2021, regretting that not all HELCOM member states had managed – as they had agreed – to present national implementation plans at the HELCOM Ministerial Meeting in Moscow 20 May, and expecting that those countries that did not deliver national implementation plans will do so at the high-level meeting of HELCOM in early 2011 at the latest;
- D. noting with satisfaction the adoption of the declaration “A Vision for the Baltic Sea Region by 2020« at the 8th Summit of the Baltic Sea States in Vilnius in June 2010, and considering the implementation of its provisions as a key factor for further development of the Baltic Sea Region;
- E. taking note of the adoption of the EU Strategy for the Baltic Sea Region in October 2009, underli-

ning that since the EU strategy is an internal EU endeavor, it should be adequately harmonized with the Northern Dimension policy, which brings together EU- and non-EU- members as equal cooperating partners;

- F. supporting the Baltic Sea Action Summit as a platform for practical commitments aiming at saving the Baltic Sea, and reaffirming the BSPC commitment to the Summit to continue to take political initiatives, to follow the actions taken by the states in the region, and to exercise parliamentary pressure on the national governments of the Baltic Sea Region, urging them to fulfill their obligations in the Baltic Sea Action Plan,

call on the governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU,

Regarding Co-operation in the Region, to

1. consider ways to further strengthen cooperation in the Baltic Sea Region between the CBSS and the BSPC in order to ensure cohesion and to avoid divisions in the Baltic Sea Region, while supporting CBSS in implementing the aims of its reform process and achieving concrete results within the framework of its long-time priorities;
2. fulfil their already agreed obligations under the HELCOM Baltic Sea Action Plan, in particular – for those who have not already done so – by producing concrete National Implementation Plans by early 2011 at the latest;
3. fulfil their commitments to the Baltic Sea Action Summit, for instance by allocating sufficient resources for the actual implementation of commitments;
4. coordinate as far as possible the EU Baltic Sea Strategy with the Northern Dimension policy, as well as with the Council of the Baltic Sea States - being a core regional cooperation body - and other Northern and Baltic cooperation bodies;
5. provide contributions to the BSAP Trust Fund managed by the Nordic Investment Bank and the Nordic Environment Finance Corporation, thereby strengthening the resources for the development of bankable projects, meaning coherent, realistic and viable projects to implement environmental and other projects for the benefit of the Baltic Sea Region;
6. work to gradually dismantle barriers encountered by workers, companies and tourists, such as visa requirements and requirements to register place

¹⁴. Parliaments of Free Hanseatic City of Bremen, Denmark, Estonia, Finland, Federal Republic of Germany, Greenland, Free and Hanseatic City of Hamburg, Latvia, Leningrad, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Norway, Poland, Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, City of St. Petersburg, Schleswig-Holstein, Sweden, Åland Islands, Baltic Assembly, European Parliament, Nordic Council.

of residence, continue to work towards dismantling obstacles to mobility for workers in the border regions and ensure the availability of a range of high-quality information centres ensuring social security for cross-border workers;

7. promote the further development of civil society in the region, including assisting NGOs both in accessing Baltic Sea support programmes and in placing applications in order to boost their involvement in implementing the programmes;

Regarding Climate Change and Biodiversity in the Baltic Sea Region, to

8. apply an ecosystem approach to the environmental work in the Baltic Sea Region, including investments, research and development to protect ecosystem services and to integrate their values in economic systems, national budgets and strategies for sustainable development, as appropriate;
9. support measures to protect and restore biodiversity, such as reinstating migratory waterways, restoring physical environments, oxygenization and restocking;
10. enhance work with the aim of preventing the continued introduction of alien invasive species of flora and fauna in the Baltic Sea by ships, for instance by developing technologies for ballast water treatment and by a possible ban against ballast water exchange in certain areas;
11. take active measures to protect threatened species, minimize by-catches and phase out discard in fishing, and to ensure that commercial fishing respects catch quotas and fishing areas;
12. take strong and focused measures to eliminate illegal, unregulated and unreported (IUU) fishing, by reinforcing inspection resources and by strengthening landing control;

Regarding Integrated Maritime Policy in the Baltic Sea Region, to

13. promote new measures in view of reduction of harmful emissions:
 - render more active support than heretofore to short sea shipping as an eco-friendly alternative to inland transport;
 - investigate to what extent the reduction of the sulphur content of ship fuels may result in competitive disadvantages to the economy in the Baltic Sea Region and elaborate proposals on how to avoid such disadvantages while maintaining high environmental standards in the maritime sector;
 - actively support the projects approved for funding under the Baltic region Programme, especially such projects with the objective to

reduce harmful emissions from ships and develop reception facilities for waste water from ships in the ports of the Baltic Sea;

14. support the implementation of improved security and fire prevention measures regarding vessels, terminals, ports, sea and shore-line constructions as well as the use of environmentally friendly substances to alleviate damages caused by accidents;
15. extend the obligatory use of pilots in risk areas of the Baltic Sea and strictly implement the ban on transporting oil in single-hulled tankers;
16. initiate measures which 1) pave the way for and promote the use of a single language in international transport operations at sea and on land, and 2) standardize and facilitate the implementation of joint customs and taxation procedures;
17. continue to ensure improvements to the transport infrastructure in the Baltic Sea Region and, while focussing in particular on developing land and sea routes, to promote a transport policy that is in principle governed by the idea that transport operations should be carried out in an eco-friendly way, supported by an interconnected infrastructure;
18. make sure that the EU TEN-T core network must be made up of nodes (capitals, other cities or agglomerations of supra-regional importance, gateway ports, intercontinental hub ports and airports, the most important inland ports and freight terminals) and connections of the highest strategic and economic importance linked with key infrastructure in third countries (including Russia).
19. attach particular importance to the strategic development of the seaports with associated logistics centres and rail terminals in order to create national, regional and European networks. In this context, gaps in the priority TEN projects should be filled, and the projects should be linked and consolidated into a core network;
20. support initiatives for improving safety of navigation and environmental risk reduction in the Baltic Sea and addressing the human factor including support of initiatives that can lead to less administrative burdens by harmonizing and elaborating the existing ship reporting systems (SRS) and vessel traffic services (VTS) in the Baltic Sea;
21. strengthen the joint regional as well as national preparedness and capacity to tackle major spills of oil and hazardous substances, for instance by sub-regional preparations, co-ordination and exercises, as pursued in the HELCOM BRISK project, and by procuring sufficient supplies of oil spill and hazardous substances recovery equipment;

Regarding Peace and Security in the Baltic Sea Region, to

22. encourage and foster the development of a joint perception of the threats against public safety and civil security in the region, covering natural as well as technological and other man-made threats and risks;
23. promote the development of joint strategies, action programmes and concrete resources to prevent and manage the threats against civil security in the region;
24. extract and exchange experiences from recent threats, such as the bird flu in 2007, the cyber attacks in Estonia in 2007, and the swine flu in 2009, in order to gain knowledge and enhance the joint awareness and preparedness for such threats;
25. promote the dissemination of the experiences from the Baltic Sea Region regarding peace, security and development of democracy in political and diplomatic contacts in order to support democracy;
26. exchange available information on the location and state of sea-dumped chemical weapons, to inform the public about the threats caused by these weapons, to prepare guidelines for behaviour if unexpectedly encountered with sea-dumped chemical weapons, and to organize seminars and conferences on this issue.

Regarding Trafficking in Human Beings, to

27. sign, ratify and accede, for those countries that have not already done so, to all relevant international conventions, protocols and decisions, such as the Trafficking in Persons Protocol («The Palermo Protocol»), the Council of Europe Convention on Action Against Trafficking in Human Beings, and other international agreements; consequently, national legislation and administration of justice should, where necessary, be reviewed and amended in order to ensure conformity with international conventions and protocols and to enable legislation that criminalizes all chains of trafficking in human beings;
28. recognize that trafficking in human beings is an international cross-border crime that requires international cooperation and concerted action across borders, but also that the actual exploitation of victims is perpetrated locally and therefore should be fought by enhanced local plans and resources, including efforts to curb the demand for sexual services from victims of trafficking;
29. allocate sufficient, permanent and dedicated funds and resources to, for instance, public authorities, specialized agencies, NGOs, and inter-

- governmental organizations and projects, such as the CBSS Task Force on Trafficking in Human Beings, in order to maintain the pursuit of persistent and sustained efforts against trafficking in human beings, for example by measures such as the Nordic Council internal instruction on using only those hotels that can issue a guarantee that they do not engage in any facilitation of selling or buying sexual services;
30. promote the development of an interoperable, coordinated and transparent system for the collection, analysis, exchange and dissemination of information on trafficking in human beings, in order to enhance the understanding of the problem, develop adequate measures against it, improve the capacity to identify victims of trafficking, support investigation and prosecution of trafficking cases, and provide best possible assistance to victims of trafficking;
31. ensure that a victim-centered approach is adopted in all measures and actions against trafficking in human beings, meaning that trafficking is exploitation irrespective of where it takes place or what form it takes, that the human rights of trafficked persons should be at the centre of all efforts against trafficking, that victims should be protected, assisted and empowered, and that victims and relatives of victims should receive unconditional assistance regardless of their status, their willingness to participate in criminal proceedings against traffickers or the kind of exploitation experienced;
32. promote and support the development of the operational capacity to fight trafficking in the field; efficient cooperation models should be developed both between relevant state actors - such as the police, prosecutors, social welfare authorities and migration authorities - and with NGOs, in order to strengthen the chain of assistance and protection of witnesses, victims and relatives of victims and to increase the number of convictions of the perpetrators;

Furthermore the Conference

33. asks the Standing Committee to perform an evaluation of the functioning of the BSPC Joint Financing Mechanism, including a consideration of a possible revision of the procedures for financing the Secretariat function;
34. adopts the amended Rules of Procedure, to take effect after the closure of 19th BSPC;
35. welcomes with gratitude the kind offer of the Parliament of Finland to host the 20th Baltic Sea Parliamentary Conference in Helsinki on 28 – 30 August 2011.

Vedlegg 8

The 9th Conference of Parliamentarians of the Arctic Region CONFERENCE STATEMENT

We, the elected representatives of Canada, Denmark/Greenland, the European Parliament, Finland, Iceland, Norway, Russia, Sweden;

In collaboration with the indigenous peoples of the Arctic;

Meeting to discuss the sustainable use of living resources in the Arctic, cooperation in education and research – the legacy of IPY, and the consequences of the melting ice;

Considering the transformative change now occurring in the Arctic driven by the forces of climate change and globalization resulting in tighter economic and geopolitical links;

Ask the governments in the Arctic Region, the Arctic Council and the institutions of the European Union:

Regarding the sustainable management of living resources in the Arctic, to

1. Create mechanisms that emphasize ecosystem-based management and extended environmental impact assessment procedures, as well as social impacts, on an Arctic-wide basis.
2. Establish Arctic cooperation on the management of living resources in the Arctic, and formulate a common set of goals and interests.
3. Examine what sort of practical hunting and fisheries education exists in the Arctic, and facilitate a closer cooperation between research institutions and hunting organizations in the Arctic region.
4. Commission the University of the Arctic to strengthen education, including traditional knowledge, related to the sustainable hunting of marine mammals and establish a network between educational institutions in this field, as well as increase the number of grants to PhD fellowships and research into marine mammals.
5. Collect and share data on new and emerging fisheries within their exclusive economic zones toward ensuring sustainable development of those fisheries and to work towards consistency of approaches and standards for managing transborder stocks.
6. Strengthen the cooperation of the circumpolar reindeer herders' network, including the IPY-legacy; the University of the Arctic Institute for Circumpolar Reindeer Husbandry, as reindeer as a species and their grazing lands has a special significance for human life and the economy in the Arctic.

Regarding cooperation in education and research, and the follow-up of the International Polar Year, to

7. Enhance Arctic research and education programs for circumpolar projects with the possibility for non-Arctic countries to participate.
8. Implement agreements and share information between the Arctic countries and other interested nations that secure access to research data and information about the Arctic.
9. Secure long-term monitoring of development in the Arctic and support the Sustaining Arctic Observing Networks (SAON) process.
10. Arrange a meeting between the ministers responsible for research in Arctic countries and the ministers from countries participating in the International Polar Year, if possible in conjunction with the IPY Conference in Montreal 22-27 April 2012, in order to promote mutually beneficial interaction between the science and policy communities.
11. Assess the IPY results and, together with scientific organizations, develop a document for decision-makers of emerging key research findings, and promote consultations on the proposal for an International Polar Decade.
12. Provide easy access to the results of IPY for researchers, decision-makers and the general public.
13. Move forward on the plans by the European Commission to set up an EU Arctic Information Centre, taking note of the idea to set up such a centre as a network with a hub at the Arctic Centre of the University of Lapland, Finland, and cooperating with relevant research institutions.
14. Strengthen existing mobility and exchange programs to increase circumpolar mobility as well as "Go North» mobility for students from southern locations as a focused means to secure international cooperation, integration, and the development of future polar scientists.
15. Connect the science community and the business sector in order to use the results from polar research to create new jobs in the Arctic region, particularly for those already living there.
16. Further develop and continue partnerships and general dialogue with local and indigenous communities in business development, knowledge development, IPY legacies and democracy building in the Arctic.
17. Continue to provide programs to encourage interdisciplinary research cooperation in the Arctic.

Regarding consequences of the melting ice in the Arctic, to

18. Conclude the agreement on search and rescue and increase capacity in the Arctic Region in order to ensure the appropriate response to possible accidents as the Arctic opens up to marine shipping.
19. Strengthen existing measures and develop new measures to improve the safety of maritime navigation, in particular through the International Maritime Organization and its ongoing work, notably in the development of a compulsory Polar Code.
20. Implement the recommendations of the Arctic Council's Arctic Marine Shipping Assessment.
21. Raise a strong Arctic message to combat climate change at the COP 16 negotiations in Mexico 2010.
22. Enhance efforts to prevent and mitigate climate change and its consequences for Arctic populations and wildlife habitats.
23. Continue to improve the assessment of the environmental, societal and economic consequences of natural resources' exploration and extraction.
24. Support the Icelandic initiative toward a second Arctic Human Development Report in 2014, bringing together state-of-the-art knowledge from the IPY that covers Arctic societies and their welfare in a global context.

Ask the Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region, to

25. Engage in the preparation of the next Conference of the International Polar Year in Canada in April 2012 and actively participate in the Conference.
26. In cooperation with University of the Arctic strengthen the open dialogue between the science community and political leadership in the circumpolar north.
27. Ask the University of the Arctic in cooperation with organisations like IASSA and IASC increasingly to publish Arctic relevant knowledge in reviewed academic journals, with a focus on marine mammals.
28. Promote the Statement from the Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region in the development of an Arctic policy in the European Union and the Arctic states, and involve all the member parliaments in this process.
29. Encourage member parliaments to organize conferences and public consultation exercises on the sustainable management of living resources in the Arctic that involve the participation and contributions of fishermen, hunters, reindeer herders, scientists, politicians and other interested parties.

Furthermore the Conference

30. Asks the Arctic Council and Arctic governments to establish a panel to provide an assessment on how the Arctic nations can prepare for new opportunities and challenges as a result of a changing Arctic, and on the basis of such a study, create a vision for the Arctic in 2030. The panel should include representatives of the science community, parliamentarians, business community and indigenous peoples' organizations.
31. Asks the Arctic states to arrange an Arctic Summit at the level of heads of state and government to show leadership and promote the Arctic region as an area of peaceful development and cooperation.
32. Supports the Arctic Council as the primary forum for Arctic cooperation, and encourages the Arctic Council to arrange annual ministerial meetings in to strengthen its legal and economic base, and to establish a permanent secretariat for the Council.
33. Calls on the partners of the Northern Dimension Policy and the Barents Euro-Arctic Council, as well as the other structures of cooperation in the Northern Dimension region, to actively implement the policy in the Arctic, and especially to include the Arctic in the new efforts to develop logistics and transportation, environmental policies, as well as to promote cultural exchange.
34. Takes note of the EU's efforts to develop an Arctic Policy and encourages the Arctic Council to consider granting the EU Commission permanent observer status in the Council in order to strengthen cooperation between the Council and the European Union.
35. Supports an active dialogue between Arctic and non-Arctic states in order to increase awareness among the general public as well as governments of the Arctic and its importance, not only regionally but globally.
36. Encourage the European Commission and Arctic governments to have effective dialogue with Arctic indigenous peoples on matters concerning them.
37. Acknowledges the interest and presence of parliamentary observers and representatives from governments and non-government agencies at this Conference, and recognizes their important role in relaying the messages and supporting the actions herein discussed.
38. Welcomes the forthcoming Swedish Chairmanship of the Arctic Council and looks forward to continued cooperation with the Arctic Council.
39. Welcomes and accepts the kind invitation of the Parliament of Iceland to host the tenth Conference in 2012.

